

HARUN JAHJA

TË MENDOSH THELLË

Me të vërtetë, në krijimin e qiejve dhe tokës, në ndërrimin e ditës dhe të natës, ka argumente për njerëzit me mendje të shëndoshë. Të cilët e përmendin Allahun me përkujtim, kur janë në këmbë, kur janë ulur, kur janë të shtrirë dhe mendojnë rreth krijimit të qiejve e të tokës (duke thënë):

“Zoti ynë, të gjitha këto nuk i krijove kot. I lartësuar qofsh Ti! Ruajna prej dënimit të zjarrit!”

(Sure Ali Imran: 191)

Titulli i origjinalit:
DEEP THINKING
www.harunyahya.com

Të drejtat e botimit në gjuhën
shqipe janë të rezervuara për

ALB-BOOKS©

Përfaqësuesi i punimeve të Harun Jahjas në gjuhën shqipe

Përkthimi
Hasan Hamza

Redaktimi letrar
Edvin Cami

Korrektimi
Kujtim Ereqi

Përkujdesja kompjuterike
Studio H. J. S.

Shqipëri:
Libraria tek rruga Islam Alla,
pranë xhamisë së Dine Hoxhës
Tel. 00355 (0) 682236306
00355 (0) 692570132

Maqedoni:
"Furkan ISM"- Shkup
Tel.: 00389 2 622360
Faks: 00389 2 622393

E-mail: alb_books@yahoo.com
Alb-Books is a logo of Furkan ISM

Shtypur nga:
Secil Ofset / Ekim 2003
100 Yıl Mahallesi MAS-SİT Matbaacilar Sitesi
4. Cadde No: 77 Bağcılar-Istanbul / Turkey

TË MENDOSH THELLË

*Me të vërtetë, në krijimin e qiejve dhe tokës,
në ndërrimin e ditës dhe të natës, ka argumente
për njerëzit me mendje të shëndoshë.*

*Të cilët e përmendin Allahun me përkujtim,
kur janë në këmbë, kur janë ulur,
kur janë të shtrirë dhe mendojnë rreth krijimit të
qiejve e të tokës (duke thënë):*

"Zoti ynë, të gjitha këto nuk i krijoje kot.

I lartësuar qofsh Ti!

Ruajna prej dënimit të zjarrit!"

(Sure Ali Imran: 191)

HARUN JAHJA

Përmbajtja

Hyrje 8

Të mendosh thellë 12

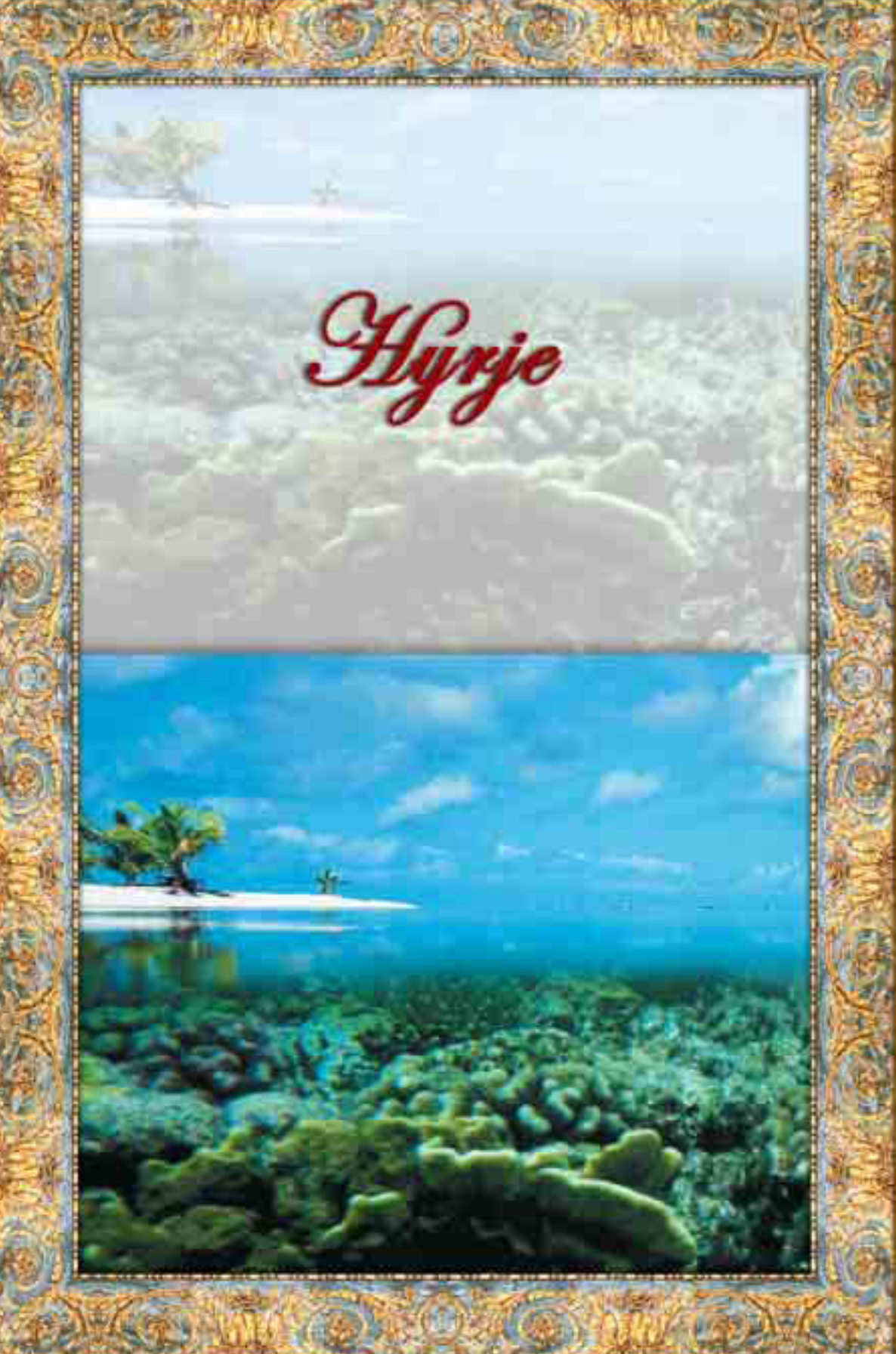
Për çfarë mendojnë zakonisht njerëzit? 22

Cilat janë arsyet që pengojnë të menduarit? 26

Gjërat, për të cilat duhet menduar 38

Duke medituar mbi vargjet e Kuranit 76

Përfundim 84

Hyrje

keni menduar ndonjëherë rreth faktit, se ju nuk ekzistonit para se të ngjizeshit, se më pas lindët në këtë botë dhe se keni ardhur në ekzistencë nga asgjëja?

A keni menduar ndonjëherë se si lulet, që ju shihni në dhomën tuaj të ndenjes, çelin çdo ditë nga dheu i errët dhe kanë aromë të këndshme e ngjyra të shumëllojshme?

A keni menduar ndonjëherë se si mushkonjat, që fluturojnë rreth jush, i lëvizin krahët e tyre aq shpejt, saqë nuk jemi në gjendje as edhe t'i shohim?

A keni menduar ndonjëherë se lëkura e frutave të tilla si bananet, shalqinjët, pjeprat apo portokajtë shërben si një “ambalazh” i cilësisë të lartë dhe se si frutat mbështillen prej saj, në mënyrë të tillë, që të ruajnë shijen dhe aromën?

A keni menduar ndonjëherë se, ndërkohë që jeni duke fjetur, një tërmet i papritur mund ta shembë shtëpinë, zyrën apo qytetin tuaj dhe se, në pak sekonda, ju mund të humbisni gjithçka që zotëroni?

A keni menduar ndonjëherë se sa shpejt kalon jeta juaj dhe se ju do të plakeni, do të dobësoheni e, dalëngadalë, do të humbni bukurinë, shëndetin dhe fuqinë tuaj?

A keni menduar ndonjëherë se një ditë ju do të gjeni para vetes engjëjt e vdekjes, të caktuar nga Allahu, dhe atëherë ju do t'i lini lamtumirën kësaj bote?

A keni menduar ndonjëherë se përse njerëzit janë kaq të lidhur pas një bote, të cilën do ta lenë shumë shpejt, ndërkohë që ajo, për të cilën duhet të përpiqen më së tepërmi, është jeta e përjetshme, pas vdekjes?

Njeriu është një qenie, të cilën Allahu e ka pajisur me aftësinë e të menduarit, por shumica e njerëzve nuk e përdorin siç duhet këtë aftësi shumë të rëndësishme. Madje disa njerëz pothuajse nuk mendojnë kurrë. Çdo njeri zotëron aftësinë për të menduar, megjithëse jo të gjithë janë të vetëdijshëm për këtë. Kur njeriu fillon të përdorë aftësinë e të menduarit, të vërtetat që ai nuk mund t'i kuptonte deri në atë çast, fillojnë të

zbulohen para tij.

Sa më thellë mendohet, aq më shumë përmirësohet aftësia e njeriut për të menduar dhe kjo është e mundur për këdo. Njeriu duhet vetëm të kuptojë, se ai duhet të mendojë dhe të përpiqet shumë për këtë.

Qëllimi i këtij libri është të ftojë njerëzit të “mendojnë siç duhet” dhe të tregojë rrugët e “të menduarit të drejtë”. Ai që nuk mendon, do të mbetet tërësisht larg nga e vërteta, do ta kthejë jetën e tij në vetëmashtrim dhe do ta fusë në rrugë të gabuar. Si rrjedhim, ai nuk do ta kuptojë qëllimin e krijimit të botës dhe arsyen e ekzistencës në të.

S'ka dyshim se Allahu ka krijuar gjithçka me një qëllim të caktuar. Ky fakt është shpallur në Kuran si vijon:

“Ne nuk i krijuam qiejt e tokën dhe çdo gjë ndërmjet tyre, pa një qëllim. Ne i krijuam me një qëllim të caktuar, mirëpo shumica e tyre nuk e dinë.” (Ed-Duhan 38-39)

“A mos vallë menduat se Ne ju krijuam kot dhe se nuk do të

ktheheni te Ne?" (El-Mu'minun 115)

Prandaj, çdo njeri duhet të mendojë për qëllimin e krijimit, së pari, sepse ka lidhje me vetë atë dhe, së dyti, sepse ka lidhje me çdo gjë, që ai sheh në gjithësi dhe çdo ngjarje që ai përjeton gjatë gjithë jetës së tij.

Ai që nuk mendon, do t'i kuptojë të vërtetat vetëm pasi t'i vijë vdekja, kur të japë llogari para Allahut, por atëherë do të jetë shumë vonë. Allahu thotë në Kuran se Ditën e Gjykimit, çdo njeri do të mendojë dhe do të shohë të vërtetën:

"Atë ditë do të sillet Zjarri dhe atëherë njeriu do të kujtohet (se ç'ka punuar), por si mund t'i bëjë dobi atij ky përkujtim? Ai do të thotë: "Ah, i gjori unë, sikur të isha parapërgatitur për jetën time të re!" (El-Fexhr 23-24)

"Atë ditë do të sillet Zjarri dhe atëherë njeriu do të kujtohet (se ç'ka punuar), por si mund t'i bëjë dobi atij ky përkujtim? Ai do të thotë: "Ah, i gjori unë, sikur të isha parapërgatitur për jetën time të re!" (El-Fexhr 23-24)

Ndërkohë, Allahu na e ka dhënë mundësinë në këtë botë, për të menduar dhe për të nxjerrë përfundime nga mendimet tona, me qëllim që të njohim të vërtetën, e cila do të na sjellë përfitim të madh në jetën e përjetshme.

Për këtë arsye, Allahu u ka bërë thirrje të gjithë njerëzve, me anë të profetëve dhe librave të Tij, për të menduar rreth krijimit të tyre dhe të gjithësisë:

"Përse nuk mendojnë ata rreth krijimit të tyre? Allahu nuk i krijoi qiejt, tokën dhe çdo gjë që gjendet ndërmjet tyre përveçse për një qëllim të caktuar dhe për një kohë të kufizuar, por shumë njerëz nuk besojnë në takimin me Zotin e tyre (në momentin e ringjalljes)". (Er-Rrum 8)

*Tē Mendosh
Thellē*

humica e njerëzve kujtojnë se për të “menduar thellë”, njeriu duhet ta fusë kokën midis dy duarve, të mbyllet në një dhomë dhe të shkëputet nga të gjitha shqetësimet dhe njerëzit përreth. Ata e vlerësojnë kështu “të menduarit e thellë”, sepse ai u duket shumë i vështirë, ndaj dhe arrijnë në përfundimin se ai është një cilësi e veçantë, që u përket vetëm “filozofëve”.

Megjithatë, siç kemi vënë në dukje në hyrjen e këtij libri, Allahu u bën thirrje të gjithë njerëzve që të mendojnë dhe shprehet se Ai e ka shpallur Kuranin për njerëzit që mendojnë:

“Ky është një Libër i begatë, që Ne ta shpallëm ty, me qëllim që njerëzit me mendje të shëndoshë të reflektojnë rreth argumenteve të tij dhe të marrin mësim prej tij.” (Sad 29)

E rëndësishme për njeriun është të përmirësojë në mënyrë të sinqertë aftësinë e tij për të menduar dhe të thellohet në këtë drejtim.

Por, nga ana tjetër, njerëzit që nuk shqetësohen për përfundimin e tyre, vazhdojnë jetën në një “shkujdesje” të thellë. Fjala “shkujdesje” ka domethëniet e saj plotësuese, si: “moskokëçarje e vazhdueshme, braktisje, mospërfillje, mosvrasje e mendjes”. Shkujdesja e atyre që nuk mendojnë, është pasojë e harresës apo e lënies pas dore me vetëdije e qëllimit të krijimit dhe të vërtetave që na mëson feja, por ky është një drejtim shumë i rrezikshëm, që mund t'i çojë ata në Zjarr. Për këtë arsye, Allahu i ka lajmëruar njerëzit që të mos jenë të shkujdesur:

“Përmende Allahun tënd në vete, me respekt e me frikë, pa e ngritur zërin, në mëngjes e në mbrëmje dhe mos u bëj prej atyre që janë të pakujdesshëm.” (El A’raf: 205)

“Tërhiq atyre vërejtjen për ditën e dëshpërimit (Ditën e Kijametit), kur të marrë fund çështja, ndërsa ata jetojnë në këtë botë me mospërfillje duke mos besuar.” (Merjem 39)

Në Kuran, Allahu u drejtohet atyre njerëzve të cilët mendojnë dhe, pasi reflektojnë me vetëdije, e shohin të vërtetën dhe i frikësohen Atij. Atje shpallet se ata që ndjekin verbërisht të parët e tyre, pa u menduar dhe pa

i peshuar gjërat, gabohen rëndë. Kur pyeten, këta njerëz shprehen se janë besimtarë dhe besojnë te Zoti, por duke qenë se nuk mendojnë, ata nuk e përmirësojnë qëndrimin e tyre për frikën ndaj Zotit. Në vargjet e mëposhtme kuranore, mentaliteti i këtyre njerëzve është përshkruar qartë:

“Thuaj: “E kujt është toka dhe çdo gjë në të, nëse jeni prej atyre që e dinë?” Ata do të thonë: “E Allahut.” Atëherë thuaju: “Përse pra nuk mendoni?” Thuaj: “Kush është Zoti i shtatë qiejve dhe Zoti i Arshit të madh?” Ata do të thonë: “Allahu.” Thuaju: “E pse nuk frikësoheni pra?” Thuaj: “Në dorën e kujt është pushteti i çdo sendi... ..nëse jeni nga ata që e dinë?” Ata do të thonë: “Në dorë të Allahut!” Thuaj: “E si mashtroheni pra?” Por jo, Ne ua sollëm atyre të vërtetën e, megjithatë, ata jetojnë me gënjeshtria (duke adhuruar idhuj).” (El- Mu’minun 84-90)

Të menduarit largon “magjepsjen” nga njerëzit

Në ajetin e lartpërmendur, Allahu i pyet njerëzit, “E si mashtroheni pra?” Fjala “mashtroheni” në ajet përfshin një gjendje mendore topitëse që e pushton njeriun tërësisht. Mendja e atij që nuk mendon është e topitur, vështirimi i tij mjegullohet, ai vepron sikur nuk i sheh faktet që shpalosen para syve dhe aftësia e tij e gjykitimit dobësohet. Ai bëhet i paafte për të kuptuar qoftë edhe një të vërtetë të thjeshtë dhe nuk mund të jetë plotësisht i vetëdijshëm për ngjarjet e jashtëzakonshme, që ndodhin pikërisht pranë tij. Ai nuk i vë re detajet e ndërlikuara të ngjarjeve. Arsyeja përse njerëzit janë të shkujdesur gjatë jetës së tyre që prej mijëra vitesh dhe përse qëndrojnë larg nga të menduarit, duket sikur është një dukuri e trashëguar, por, në të vërtetë, kjo nuk është tjetër, veçse një topitje e mendjes.

Ne mund ta shpjegojmë një prej pasojave të kësaj “magjepsjeje kolektive” me një shembull:

Nën koren e tokës ndodhet një “shtresë e zjarrtë”, e quajtur magmë. Korja e tokës është shumë e hollë, që do të thotë se kjo masë e zjarrtë është shumë pranë nesh, pothuajse nën këmbët tona. Me qëllim që të kuptojmë më mirë se sa e hollë është korja e tokës, mund të bëjmë një

krahasim: trashësia e kores së tokës në përpjestim me të gjithë tokën, është e ngjashme me trashësinë e lëkurës së mollës kundrejt gjithë mollës.

Shumë njerëz e dinë se ekziston një shtresë e zjarrtë me temperaturë shumë të lartë, pikërisht nën sipërfaqen e tokës, por kjo nuk i bën ata të mendojnë sa duhet për këtë. Kjo ndodh, sepse prindërit e tyre, vëllezërit, të afërmit, shokët, fqinjët, gazetarët e gazetave që ata lexojnë, producentët e programeve televizive dhe profesorët e universiteteve të tyre, gjithashtu, nuk mendojnë për këtë.

Por, le të përpiqemi të mendojmë pak rreth kësaj teme. Ta zemë se një njeri, që ka

Siç mund të shihet edhe në foto, poshtë kores së tokës shtrihet shtresa e magmës. Si rezultat i levizjeve të shtresave nënsipërfaqësore, magma depërton nëpër koren e tokës, duke shkaktuar shpërthimet vullkanike. Llava që vërshen prej vullkanit të Etnës, në Itali, i cili shpërtheu në vitin 1992, duket si një “lum i zjarrtë”. (poshtë)

humbur kujtesën e tij, përpiket të mësojë për mjedisin që e rrethon, duke pyetur njerëzit që ka përqark. Ky njeri do të pyeste në fillim se ku ndodhet. Çfarë do të mendonte ai, nëse do t'i thuhej se nën shtresën e tokës, ku ai qëndron, shtrihet një lëmsh i zjarhtë përvëlues, që mund të dalë në sipërfaqe të tokës si pasojë e një tërmeti të fortë apo një shpërthimi vullkanik?

Le të shkojmë më tej dhe të supozojmë, se këtij njeriu do t'i thuhej se kjo botë është vetëm një planet i vogël, që noton në një zbrazëti të pafund, të quajtur hapësirë dhe se kjo hapësirë përmban rreziqe edhe më të mëdha se ato të nënshtresave të tokës. P.sh., meteorët me peshë shumëtonëshe lëvizin lirisht rreth planetit ku ne jetojmë. Nuk ka arsye pse ata të mos ndryshojnë drejtimin e tyre, për shkak të ndikimeve gravitacionale të një planeti tjetër dhe, kështu, të përplasen me tokën tonë.

Pa dyshim, ky njeri nuk do të ishte në gjendje të harronte, qoftë edhe për një çast, situatën e rrezikshme, në të cilën ndodhet. Ai do të çuditej, kur të shikonte, se si njerëzit jetojnë në një mjedis të tillë, tek i cili ata mbahen fort, si pas një fijeje floku.

Por, më në fund, ai do të kuptonte se në këtë botë ekziston një rregull i përsosur. Pjesa e brendshme e planetit, në të cilin ai jeton, paraqet një rrezik të madh, por ekuilibra shumë të ndjeshëm i parandalojnë këto rreziqe, që mund të dëmtojnë njerëzit, me përjashtim të rrethanave të pazakonta. Njeriu që ndërgjegjësohet, e kupton se toka dhe të gjitha krijesat në të, vazhdojnë të ekzistojnë e jetojnë në siguri, vetëm me vullnetin e Allahut, në sajë të ekuilibrit të përsosur që ka krijuar Ai.

Ky shembull është vetëm një nga miliona apo miliarda shembuj të tjerë, mbi të cilët njerëzit duhet të mendojnë.

Le të japim një shembull tjetër, që do të na ndihmonte të kuptojmë, se si ndikon shkujdesja në aftësinë e të menduarit të njerëzve dhe se si e pengon ajo aftësinë e tyre intelektuale.

Njerëzit e dinë se jeta e kësaj bote do të mbarojë shumë shpejt, por ata ende sillen sikur nuk do ta lenë asnjëherë këtë botë. Ata jetojnë sikur nuk do të ketë vdekje kurrë. Në të vërtetë, kjo është një lloj "magjepsjeje"

e bartur brez pas brezi. Ajo ka një ndikim kaq të fortë, sa që kur dikush bisedon për vdekjen, njerëzit menjëherë e mbyllin këtë temë, nga frika se mos prishin “magjepsjen” e tyre dhe nga frika e përballjes me të vërtetën. Njerëzit që e kanë kaluar të gjithë jetën duke pasur si qëllim kryesor vetëm blerjen e një shtëpie të bukur dhe një automobili, si dhe sigurimin e një shkolle të mirë për fëmijët e tyre, nuk dëshirojnë të mendojnë, se një ditë do të vdesin dhe se nuk do të jenë në gjendje të marrin me vete makinat, shtëpitë apo fëmijët e tyre. Si rrjedhim, në vend që të fillojnë të bëjnë diçka për jetën e vërtetë pas vdekjes, ata nuk mendojnë për këtë.

Megjithatë, secili, shpejt a vonë, do të vdesë. Pas vdekjes, jeta e përhershme do të fillojë për të gjithë. Nëse kjo jetë e përhershme do të kalohet në Xhenet ose në Zjarr, kjo varet nga ajo që njeriu ka bërë gjatë jetës së tij të shkurtër në këtë botë. Ndërkohë që kjo është e vërteta e qartë, arsyeja e vetme pse njerëzit sillen sikur vdekja nuk ekziston, është pikërisht kjo “magjepsje”, që i ka pushtuar, për shkak të mosmenduarit.

Ata që nuk janë në gjendje ta çlirojnë veten nga kjo “magjepsje” dhe, si rrjedhim, nga një gjendje e tillë shkujdesjeje, pas vdekjes, do ta kuptojnë menjëherë gabimin e tyre. Rreth këtij fakti, në Kuran thuhet:

**“Atij i thuhet: Ti nuk e përfillje këtë ditë dhe Ne ta hoqëm perden tënde, ndaj tani shikimi yt është shumë i mprehtë.”
(Kaf 22)**

Siç thuhet në këtë ajet, vështrimi, i cili dikur ka qenë i mjegulluar për shkak të mungesës së të menduarit, do të jetë “i mprehtë” në kohën, kur njeriu do të japë llogari në jetën pas vdekjes.

Duhet të vemë në dukje, se njerëzit ia imponojnë me qëllim vetes një “magjepsje” të tillë. Ata mendojnë se, duke vepruar kështu, do të jetojnë një jetë më të qetë. Sidoqoftë, është shumë e lehtë për këdo, që të marrë një vendim për ta shkundur këtë topitje mendore dhe të fillojë të jetojë me vetëdije të plotë.

Allahu ka paraqitur zgjidhjen për njerëzimin. Njerëzit që mendojnë, mund ta largojnë këtë “magjepsje”, duke qenë ende në këtë botë. Kështu,

Një turmë kaq e madhe njerëzish e bën njeriun të reflektojë rreth krijimit unik e madhështor të Allahut. Që nga momenti që bota erdhi në ekzistencë, Allahu ka krijuar miliarda fytyra njerëzish, të gjitha të ndryshme nga njëra-tjetra.

ata do të fillojnë të kuptojnë, se të gjitha ngjarjet kanë një qëllim dhe një kuptim të brendshëm dhe do të jenë në gjendje të shohin urtësinë në ngjarjet që Allahu bën të ndodhin në çdo çast.

Njeriu mund të mendojë kurdo dhe kudo

Nuk ka kohë, vende apo kushte të përcaktuara për t'u menduar. Dikush mund të mendojë duke ecur në rrugë, duke shkuar për në zyrë, duke ngarë makinën, duke punuar në kompjuter, duke qenë në një mbledhje, duke ndjekur televizionin apo duke ngrënë...

Kështu, ndërsa është duke ngarë makinën, njeriu ka mundësi të shohë qindra njerëz të ndryshëm; duke i parë ata, ai mund të mendojë për gjëra nga më të ndryshmet. Atij mund t'i vijë në mendje, se pamja fizike e këtyre qindra njerëzve është krejt e ndryshme. Asnjë nga këta nuk ngjason me tjetrin. Është e habitshme, sepse megjithëse kanë organe të ngjashme siç janë, sytë, vetullat, qerpikët, duart, krahët, këmbët, goja apo hunda, përsëri ata duken kaq të ndryshëm nga njëri-tjetri. Po të mendojë më shumë për këtë, njeriu sjell ndërmend se:

Allahu ka krijuar miliarda njerëz prej mijëra vitesh, të gjithë të ndryshëm nga njëri-tjetri. Kjo, pa dyshim, është një dëshmi e qartë e fuqisë dhe epërsisë të Tij.

Kur sheh të gjithë këta njerëz që nxitojnë, njeriut mund t'i vijnë shumë mendime të ndryshme. Në vështrimin e parë, secili nga këta njerëz duket si një individ "i dallueshëm" nga të tjerët. Secili prej tyre ka botën, dëshirat, planet, shijet, mënyrën

"Çdo njeri do ta shijojë vdekjen. Ditën e Kijametit, ju do ta merrni shpërblimin të plotë për punët e kryera. Ata që largohen nga zjarri dhe futen në Xhenet, kanë arritur një fitore të madhe. Jeta e kësaj bote është vetëm një kënaqësi mashtruese e përkohshme. (Ali Imran 185)

e tij të jetesës dhe çështje që e bëjnë të lumtur ose të trishtuar, por këto ndryshime janë çorientuese. Në përgjithësi, çdo qenie njerëzore lind, rritet, shkon në shkollë, kërkon një punë, punon, martohet, bëhet me fëmijë, i dërgon fëmijët në shkollë e këta të fundit martohen dhe ai plakët, bëhet gjysh ose gjyshe dhe më në fund largohet nga kjo jetë.

Nga ky këndvështrim, nuk ka ndryshime të mëdha midis jetës së njerëzve. Nëse dikush jeton në afërsi të Stambollit apo në një qytet të Meksikës, kjo nuk ndryshon asgjë. Të gjithë këta njerëz do të vdesin një ditë. Njeriu që i kupton të gjitha këto, mendon dhe pyet veten: “Duke qenë se të gjithë ne do të vdesim një ditë, pse njerëzit veprojnë sikur nuk do të largohen kurrë nga kjo botë? Nëse një njeri, vdekja e të cilit është e sigurtë, duhet të përpiqet për jetën e tij pas vdekjes, atëherë përse pothuaj të gjithë njerëzit sillen sikur jeta e tyre në këtë botë nuk do të marrë fund kurrë?!”

Një njeri i tillë mendon dhe nga këto mendime arrin në një përfundim vendimtar.

Një pjesë e madhe e njerëzve nuk mendojnë për këtë çështje. Nëse pyeten papritur, “çfarë po mendon në këtë çast?”, do të shihni se ata mendojnë për gjëra krejt të panevojshme, prej të cilave nuk kanë ndonjë dobi. Sidoqoftë, njeriu është në gjendje të mendojë për çështje “domethënëse”, “të mençura” dhe “të rëndësishme” në çdo çast, që nga koha kur ai zgjohej, deri kur fle dhe të nxjerrë përfundime nga ato që mendon. Në Kuran, Allahu na njofton, se besimtarët reflektojnë dhe nxjerrin përfundime të dobishme, në të gjitha rrethanat:

Me të vërtetë, në krijimin e qiejve dhe tokës, në ndërrimin e ditës dhe të natës, ka argumente për njerëzit me mendje të shëndoshë, të cilët e përmendin Allahu me përkushtim, kur janë në këmbë, kur janë ulur e kur janë të shtrirë dhe mendojnë rreth krijimit të qiejve e të tokës (duke thënë): “Zoti ynë, të gjitha këto nuk i krijove kot. I lartësuar je Ti! Ruajna prej dënimit të Zjarrit!” (Ali Imran 190-191)

Siç kuptohet edhe nga ky varg kuranor, besimtarët janë njerëz që

mendojnë, prandaj ata janë në gjendje të shohin mrekullinë e krijimit dhe të kuptojnë e lëvdojnë fuqinë, njohurinë dhe urtësinë e Allahut.

Të mendosh singërisht duke iu drejtuar Allahut

Me qëllim që njeriu të arrijë përfundime të drejta, ai duhet të mendojë gjithmonë pozitivisht. P.sh. një njeri, i cili sheh dikë shumë më të bukur se veten, mund të ndiehet inferior, për shkak të pakënaqësisë nga paraqitja e vet fizike dhe, kur kujton bukurinë e të tjerëve, bëhet ziliqar. Ky është një mendim, të cilin Allahu nuk e miraton. Një njeri, që ka për qëllim të fitojë kënaqësinë e Allahut, e vlerëson bukurinë e të tjerëve si një shfaqje të krijimit të përsosur hyjnor. Kur ai e sheh këtë njeri, si një bukuri të krijuar nga Allahu, fiton kënaqësi të madhe. Ai kërkon prej Tij, që t'ia shtojë bukurinë këtij njeriu në jetën pas vdekjes. Sa për vete, ai, gjithashtu, i kërkon Allahut të bukurën e vërtetë dhe të përjetshme në jetën pas vdekjes. Ai e kupton, se njeriu nuk mund të jetë kurrë i përsosur në këtë botë, sepse kjo botë është krijuar e papërsosur, si pjesë e sprovës. Dëshira e tij për të hyrë në Xhenet rritet. Kjo është pa dyshim një nga shembujt e të menduarit të singërtë. Gjatë gjithë jetës, njeriu ndeshet me shumë raste të tilla.

Suksesi i njeriut në këtë provë dhe mirësitë që do të fitojë në jetën tjetër, varen nga mësimet që nxjerr rreth gjërave mbi të cilat ka reflektuar, ndaj është e domosdoshme që njeriu të mendojë vazhdimisht me singëritet. Në Kuran thuhet:

“Allahu ju tregon argumentet e Veta dhe ju sjell furnizim prej qiellit (shiun), por përveç atyre që kthehen te Allahu, të tjerët nuk marrin mësim.” (Gafir 13)

*Për sfarë
mendojnë
zakonisht njerëzit?*

ë kapitujt e mëparshëm, përmendëm se njerëzit nuk mendojnë siç duhet dhe nuk e zhvillojnë aftësinë e tyre për të menduar. Por këtu ekziston një çështje, që duhet sqaruar. Pa dyshim, gjëra të ndryshme kalojnë në mendjen e njeriut në çdo çast të jetës. Nuk ka asnjë moment, përveç kohës së gjumit, që mendja e njeriut të jetë e “zbrazët”. Megjithatë, shumë prej këtyre mendimeve janë “të padobishme”, “të pavlera” dhe “të panevojshme” për jetën pas vdekjes dhe nuk të çojnë askund.

Nëse dikush mban shënim ato që ka menduar gjatë ditës dhe në darkë lexon ato që ka shkruar, do të vërë re, se sa të pavlera janë shumë nga mendimet e tij. Edhe nëse në shënime gjen diçka të vlefshme, ka të ngjarë që të jetë gabuar. Është e mundur, që disa mendime që duken të drejta, mund të mos kenë asnjë vlerë për jetën e përjetshme.

Ashtu siç kalojnë kohën duke u marrë me gjëra të pavlera gjatë jetës së tyre të përditshme, njerëzit, po ashtu, kalojnë kohën kot duke menduar për gjëra të pavlera. Në ajetin e mëposhtëm: **“Me të vërtetë kanë shpëtuar besimtarët ... ata të cilët largohen nga çdo gjë e kotë...”** (El Mu'minun: 3), Allahu i lavdëron besimtarët, sepse ata i shmangen çdo gjëje të kote. S'ka dyshim, që këtu futet edhe të menduarit për gjëra të kota. Kjo ndodh, sepse nëse nuk kontrollohen me vetëdije, mendimet vazhdimisht qarkullojnë në mendjen e njeriut dhe ai kalon nga njëri mendim te tjetri pa vetëdije. Për shembull, kur dikush mendon për sendet që duhet të blejë gjatë rrugës për në shtëpi, papritur e gjen veten duke menduar për gjëra, që ka biseduar me një shok dy vjet më parë. Kjo mënyrë të menduari e pakontrolluar mund të vazhdojë pa ndërprerje gjatë gjithë ditës.

Megjithatë, mendimet mund të kontrollohen. Secili zotëron aftësinë për të menduar për sende, që mund të shërbejnë për të përmirësuar besimin, mendjen apo mjedisin rreth tij.

Në këtë kapitull, ne do të flasim për çfarë mendojnë në përgjithësi njerëzit e shkujdesur. Arsyeja pse kjo çështje trajtohet me hollësi është, që

njerëzit të cilët lexojnë këtë libër, të mund të kuptojnë menjëherë, kur u shkon në mendje diçka e ngjashme me atë që është përmendur këtu, se janë duke menduar për gjëra të padobishme. Prandaj, ata duhet të mundohen t'i mbajnë mendimet e tyre nën kontroll dhe të mendojnë për ato gjëra, që janë vërtet me vlerë për ta.

Shqetësime të kota

Kur njeriu nuk arrin t'i kontrollojë mendimet e tij dhe t'i drejtojë ato për arritjen e një përfundimi të mirë, ai ndjehet i shqetësuar ose fillon t'i konsiderojë ngjarjet që ende nuk kanë ndodhur, sikur kanë ndodhur dhe pushtohet nga hidhërimi, shqetësimi dhe frika.

Ai që ka një fëmijë, i cili studion për një provim në universitet, p.sh. mund të mendojë rreth skenareve të mundshme që mund të ndodhin, në rast se fëmija e tij nuk e merr provimin. “Nëse në të ardhmen, biri im nuk mund të gjejë një punë të mirë dhe të fitojë shumë para, ai nuk do të jetë në gjendje të martohet. Edhe nëse martohet, si do të jetë ai në gjendje të paguajë shpenzimet e dasmës? Nëse ai nuk e merr provimin, të gjitha paratë e shpenzuara për kurset parapërgatitore do të shkojnë kot dhe, përveç kësaj, do të turpërohem i përpara të tjerëve. Po sikur djali i mikut tim ta marrë provimin dhe djali im jo..?”

Mendime të tilla vazhdojnë pa mbarim, në një kohë, kur djali i këtij njeriu nuk është futur ende në provim. Gjatë jetës, çdokush që qëndron larg fesë, nuk mund t'u shmanget shqetësimeve të tilla pa vlerë. Pa dyshim, që ekziston një arsye për gjithë këtë. Në Kuran thuhet, se arsyeja pse njerëzit nuk mund të çlirohen nga ankthe të kota është dëgjimi i ngacmimeve të Shejtanit, i cili ka thënë:

“Unë do t'i shmang (nga e vërteta) dhe do t'i bëj të shpresojnë në gjëra të kota...” (En-Nisa 119)

Siç kuptohet nga vargu i mësipërm kuranor, njeriu që pushtohet nga ankthe të tilla dhe harron Allahun, është gjithmonë i ekspozuar ndaj ngacmimeve të Shejtanit. Me fjalë të tjera, nëse njeriu i mashtruar nga jeta e kësaj bote, nuk e ushtron vullnetin e tij me vetëdije, por e lëshon veten

ta marrë rrjedha e ngjarjeve, ai vihet plotësisht nën kontrollin e Shejtanit. Një nga metodat kryesore që përdor Shejtani me njerëzit, është futja e tyre në ankth. Si rrjedhim, të gjitha shqetësimet apo ankthet, si: “Çfarë do të bëj nëse më ndodh kjo apo ajo...”, që lindin në mendje, shkaktohen nga ngacmimet e Shejtanit.

Allahu ua ka treguar njerëzve rrugën për të shpëtuar veten nga kjo gjendje. Në Kuran, Allahu i këshillon njerëzit, që kur ngacmohen nga Shejtani, të kujtojnë Allahun e Madhëruar dhe të kërkojnë ndihmë prej Tij:

“Besimtarët e devotshëm kur preken nga ngacmimet e djallit, përkujtojnë (Allahun) dhe atëherë shohin (të vërtetën).” (El-A’raf 201-202)

Siç theksohet në ajet, ai që mendon, është në gjendje të dallojë se ç’është e drejtë, ndërsa ai që nuk mendon shkon andej nga e tërheq shejtani.

Gjëja më e rëndësishme që duhet të dimë, është se këto mendime nuk i sjellin asnjë dobi njeriut, por përkundrazi e pengojnë që të mendojë për të vërtetën apo të reflektojë mbi çështje të rëndësishme dhe, si rrjedhim, e pengojnë për të çliruar mendjen nga kjo robëri e pavlerë.

Njeriu mund të mendojë siç duhet, vetëm nëse ai e çliron mendjen nga këto mendime të pavlera. Në këtë mënyrë, ai do të mund të “qëndrojë larg nga ajo që është e kotë”, siç udhëzon Allahu në Kuran.

*Bilat janë shkakët
që e pengojnë
të menduarit?...*

a shumë faktorë që e pengojnë njeriun për të menduar thellë. Secili prej tyre, disa ose të gjithë së bashku, mund ta pengojnë atë nga të menduarit dhe e vërteta. Në këtë drejtim, është e nevojshme që çdokush prej nesh t'i njohë këta faktorë, që ndikojnë negativisht dhe të çlirohet prej tyre. Përndryshe, njeriu nuk mund ta shohë “fytyrën” e vërtetë të jetës së kësaj bote, gjë që mund t'i sjellë një humbje të madhe në jetën e përjetshme.

Në Kuran, Allahu na tregon gjendjen e atyre njerëzve, që janë mësuar të mendojnë në mënyrë sipërfaqësore:

“Ata dinë vetëm anën sipërfaqësore të jetës së kësaj bote, ndërsa përsa i përket jetës së përjetshme ata janë plotësisht të paimentuar. Përse nuk mendojnë ata rreth krijimit të tyre. Allahu nuk i krijoi qiejt, tokën dhe çdo gjë që gjendet ndërmjet tyre përveçse për një qëllim të caktuar dhe për një kohë të kufizuar, por shumë njerëz nuk besojnë në takimin me Zotin e tyre (në momentin e ringjalljes)”. (Er-Rrum: 7-8)

Ndjekja e asaj që mendon shumica, shkakton një topitje mendore.

Një nga çështjet që çorienton njerëzit më shumë është besimi i tyre, se ajo që bën “shumica” është e drejtë. Njeriu, zakonisht, është i prirur më tepër të pranojë atë që mëson nga njerëzit rreth tij, sesa të gjejë të vërtetën me anë të të menduarit. Ai vë re, se gjërat që i duken të çuditshme me vështirimin e parë, shpesh here konsiderohen të zakonshme nga njerëzit e tjerë. Më vonë ato nisin të mos vihen re edhe prej atij vetë dhe, pas pak kohe, ai, gjithashtu, fillon të mësohet me to.

Për shembull, një pjesë e madhe e njerëzve nuk duan ta pranojnë, se një ditë do të vdesin. Ata as nuk lejojnë ndokënd të bisedojë për këtë çështje, me qëllim që të mos e kujtojnë vdekjen. Duke e vënë re këtë, ky njeri sheh përreth tij dhe thotë: “Duke qenë se kushdo sillet kështu, nuk

ka asgjë të keqe nëse edhe unë sillem në këtë mënyrë” dhe vazhdon të jetojë pa e menduar vdekjen. Nëse njerëzit përreth tij do të jetonin duke iu frikësuar Allahut dhe do të përpiqeshin për jetën pas vdekjes, atëherë edhe ky njeri, pa dyshim që do ta ndryshonte sjelljen e tij.

Po japim një shembull tjetër. Në TV dhe nëpër revista, botohen qindra lajme për fatkeqësitë, pandershmërinë, padrejtësinë, vetvrasjet, vrasjet, vjedhjet e keqtrajtimet dhe mijëra njerëz nevojtarë përmenden çdo ditë, por shumë njerëz që i lexojnë apo i shohin këto lajme, i kthejnë faqet e gazetave ose ndryshojnë kanalin e TV, pa asnjë shqetësim.

Në përgjithësi njerëzit nuk mendojnë, se pse ka kaq shumë lajme për ngjarje të tilla, ç’duhet bërë dhe çfarë masash duhen marrë, me qëllim që ato të parandalohen, ose çfarë mund të bëjnë ata vetë për këto çështje. As njerëzit rreth tyre nuk mendojnë për këto. Shumica e njerëzve bëjnë përgjegjës të tjerët për ato që ndodhin, duke përdorur një arsyetim të tillë: “Pse, unë do ta shpëtoj botën?!”

Plogështia mendore

Plogështia është një faktor, që e mban larg nga të menduarit shumicën e njerëzve. Për shkak të plogështisë mendore, njerëzit e shohin çdo gjë siç e kanë parë gjithmonë dhe në mënyrën që janë mësuar ta shohin.

Ja një shembull nga jeta jonë e përditshme: në përgjithësi, mënyra se si amvisat e pastrojnë shtëpinë i ngjason mënyrës, se si e pastronte nëna e tyre. Ato as që mendojnë se si mund të pastrojnë më mirë dhe në mënyrë më praktike dhe as nuk përpiqen të gjejnë mënyra të reja. Po kështu, kur diçka ka nevojë për riparim, njeriu përdor ato mënyra e mjete që ka mësuar e njohur që në fëmijëri. Njerëzit, në përgjithësi, nuk kanë dëshirë të zbatojnë një mënyrë të re, që mund të jetë më praktike dhe më e efektshme. Mënyra e të folurit të tyre, gjithashtu, është e njëjtë. P.sh., mënyra se si flet një llogaritar është e njëjtë me atë të të gjithë llogaritarëve të tjerë që ai ka njohur. Mjekët, bankierët, shitësit... njerëzit nga të gjitha shtresat kanë mënyra të veçanta të foluri. Ata nuk përpiqen

që të mendojnë për të gjetur mënyrën e duhur të folurit, më të mirën dhe më të përshtatshmen. Ata, thjesht, imitojnë atë që kanë dëgjuar.

Moskokëçarja rreth këtyre problemeve, gjithashtu, vjen nga plogështia e të menduarit.

Për shembull, një kryetar bashkie përpiket të zgjidhë problemin e trafikut, zakonisht, duke u bazuar tek ajo që bënin edhe kryetarët e mëparshëm.

Në shumë raste, për shkak se nuk mendon, njeriu nuk është i aftë të gjejë zgjidhje të reja.

Pa dyshim, shembujt e përmendur këtu janë probleme, nga të cilat njerëzit vuajnë çdo ditë të jetës së tyre, por ka disa çështje shumë më të rëndësishme që, nëse njerëzit nuk mendojnë për to, kjo mund të bëhet shkak që ata të vuajnë humbjen e përhershme. Shkaku i kësaj humbjeje është heqja dorë nga të menduarit mbi qëllimin e ekzistencës në këtë botë, mosmarrja parasysh e faktit se vdekja është e pashmangshme dhe se, përfundimisht, do të vijë dita e dhënies së llogarisë pas vdekjes.

Në Kuran, Allahu i fton njerëzit të mendojnë mbi këto çështje vendimtare:

“Ata mashtruan vetveten dhe i humbën ata (idhuj) që patën trilluar. S’ka dyshim se ata në botën tjetër janë më të humburit. Ndërsa ata që besuan, punuan vepra të mira dhe u përulën ndaj Zotit të tyre, janë banues të Xhenetit, ku do të jenë përgjithmonë. Shembulli i gjendjes së këtyre dy grupeve është si shembulli i një njeriu shurdh e të verbër dhe një njeriu tjetër që sheh e dëgjon. A janë në pozitë të barabartë? Përse nuk përkujtoni?!” (Hud 21-24)

“Atëherë pra, a është Ai që krijon i barabartë me atë që nuk krijon? A nuk po mendoni?” (En-Nahl 17)

Përgjigjia e kushtëzuar: “nuk të bën mirë të mendosh shumë!...”

Ekziston një bindje e përhapur në shoqëri, se të mendosh thellë,

nuk të bën mirë! Njerëzit paralajmërojnë njëri-tjetrin duke thënë: “Mos mendo kaq shumë, se do të humbasësh mendjen...”

Kjo nuk është gjë tjetër veçse diçka e sajuar, që qëndron larg asaj që na mëson feja. Njerëzit nuk duhet t'i shmangen të menduarit, por duhet t'i shmangen të menduarit negativ, të qenurit të rrëmbyer, apo keqkuptimeve.

Mendimi, se jeta e kësaj bote është e përkohshme dhe se një ditë ata do të vdesin, i bën të ndjehen pesimistë. Kjo ndodh ngaqë disa prej tyre janë të vetëdijshëm, se jeta që kalon pa ndjekur udhëzimet e Allahut, do të sjellë një fund të keq për ta në jetën e përjetshme. Disa të tjerë janë pesimistë, sepse besojnë se do të zhduken plotësisht pas vdekjes.

Një njeri i mençur, që beson te Allahu dhe te jeta e përjetshme, nxjerr përfundime tërësisht të ndryshme nga këto, kur mendon se jeta e kësaj bote është e përkohshme.

Para së gjithash, pohimi se jeta është e përkohshme, e bën atë të angazhohet në përpjekje të zellshme për jetën e vërtetë dhe të përjetshme pas vdekjes. Duke qenë se ai e di, se kjo jetë shpejt a vonë do të mbarojë, ai nuk rrëmbehet nga ambicia për pasione materiale dhe interesa të ngushta.

Ai është jashtëzakonisht i përvullur. Asgjë në këtë jetë të përkohshme nuk e mërzon atë. Ai gjithmonë mban gjallë shpresën e arritjes së një jete të përhershme dhe të kënaqshme. Ai, gjithashtu, shijon të mirat materiale dhe bukurinë e kësaj bote. Ai është i vetëdijshëm se Allahu e ka krijuar këtë botë të papërkryer, me qëllim që të sprovtojë njerëzit. Një njeri i urtë mendon se, nëse ka kaq shumë bukuri që e kënaqin njeriun në këtë botë jo të plotë dhe të mangët, atëherë bukuria e Xhenetit duhet të jetë shumë më tërheqëse.

Ai shpreson të shohë në jetën pas vdekjes “origjinalin” e çdo bukurie, që ai sheh në këtë botë dhe arrin t'i kuptojë të gjitha këto vetëm duke menduar thellë.

Prandaj, do të ishte një humbje e madhe nëse shqetësohemi rreth çështjes: “Po sikur unë të bëhem pesimist, nëse njihem me të vërtetën?”

dhe kështu, i shmangemi njohjes së saj. Për një njeri që gjithmonë ushqen shpresën te besimi i tij ndaj Allahut dhe që mendon pozitivisht, nuk ka asgjë që e çon drejt pesimizmit.

Shmangia e përgjegjësive që vijnë nga të menduarit

Shumë njerëz kujtojnë se, duke mos menduar dhe duke mos e vënë mendjen në punë, mund të shmangen nga shumë përgjegjësi. Prandaj edhe ata e mbajnë veten larg përfshirjes në shumë probleme.

Një nga shkaqet më kryesore, prej të cilit mashtrohen njerëzit, qëndron në hamendjen, se ata mund t'i shpëtojnë përgjegjësive ndaj Allahut duke mos menduar. Kjo është arsyeja kryesore, pse njerëzit nuk mendojnë për vdekjen dhe jetën pas saj. Nëse njeriu mendon, se ai do të vdesë një ditë dhe sjell ndërmend, se ekziston një jetë e përhershme pas vdekjes, ai doemos do të përpiqet me zell për jetën e tij pas vdekjes. Sidoqoftë, ai mashton vetveten duke supozuar, se kur nuk mendon për ekzistencën e jetës pas vdekjes, shpëton nga përgjegjësi të tilla. Ky nuk është veçse një vetëmashtrim i madh dhe nëse njeriu nuk arrin të kuptojë të vërtetën në këtë botë me anë të të menduarit, kur të vdesë, ai do ta kuptojë se për të nuk ka shpëtim.

“Agonia e vdekjes ia zbulon të vërtetën (e botës tjetër). Ja, kjo është vdekja, prej së cilës ke ikur. I fryhet surit; ajo është dita e premtuar për ndëshkim.” (Kaf 19-20)

Të mos mendosh për shkak të angazhimit në rrjedhën e jetës së përditshme

Pjesa më e madhe e njerëzve e kalojnë tërë jetën në një farë “ngutjeje apo nxitimi”. Kur ata arrijnë një moshë të caktuar, duhet të punojnë dhe të kujdesen për veten e për familjen e tyre. Ata e quajnë këtë “lufta e jetës” dhe ankohen se nuk kanë kohë, sepse u duhet të nxisojnë drejt luftës së jetës. Në këtë të ashtuquajtur “mungesë kohe”, të menduarit është diçka, për të cilën ata nuk mund të harxhojnë kohë. Prandaj, ata rrëmbehen nga rrjedha e përditshme e jetës. Në këtë mënyrë

jetese, ata bëhen të pandjeshëm për ngjarjet, që ndodhin rreth tyre.

Megjithatë, qëllimi i njeriut nuk duhet të jetë kalimi i kohës dhe nxitimi nga njëri vend në tjetrin. Çështja kryesore është, që njerëzit të jenë në gjendje të njohin realitetin e kësaj bote dhe të ndjekin një mënyrë jetese në pajtim me këtë.

Qëllimi i njeriut nuk duhet të jetë vetëm të fitojë pará, të shkojë në punë, të studiojë në universitet apo të blejë një shtëpi. Pa dyshim, njeriu ka nevojë t'i bëjë këto gjatë jetës së tij, por ekziston një çështje, që duhet mbajtur gjithmonë në mendje: qëllimi i ekzistencës sonë në këtë botë është, të jemi të përkushtuar ndaj Allahut, të përpiqemi për të fituar kënaqësinë e mëshirën e Tij dhe Xhenetin. Të gjitha punët e tjera, jashtë këtij synimi, mund të shërbejnë vetëm si "mjete", që e ndihmojnë njeriun

Një nga shkaqet kryesore që i pengon njerëzit të mendojnë, është mbingarkesa me punët e përditshme.

të arrijë qëllimin e tij të vërtetë. Të konsiderosh mjetin si qëllim në vetvete dhe t'i shndërrosh synimet dytësore në parësore, është një mashtrim serioz, nepërmjet të cilit Shejtani çorienton njerëzit.

Ai që jeton pa menduar, mund t'i konsiderojë lehtësisht këto synime si qëllime reale. Ne mund të përmendim një shembull nga jeta jonë e përditshme. Pa dyshim, është një veprim i mirë për njeriun, që të punojë dhe të prodhojë gjëra të dobishme për shoqërinë. Një njeri që beson te Allahu, e kryen këtë akt me dëshirë dhe pret një shpërblim nga Ai si në këtë botë, ashtu edhe në tjetrën. Nëse një njeri, nga ana tjetër, e bën të njëjtën gjë pa kujtuar Allahun, por vetëm për interesat e kësaj bote, siç janë pozita dhe vlerësimi i njerëzve, ai ka bërë një gabim. Ai duhet të bëjë diçka, që të shërbejë për të fituar kënaqësinë e Allahut. Atij do t'i vijë keq, kur të përballlet me të vërtetën në jetën pas vdekjes.

Në ajetin e mëposhtëm, Allahu u drejtohet atyre që jepen pas kësaj mënyre jetese në jetën e kësaj bote, si vijon:

“Ju, o hipokritë, ngjasoni me jobesimtarët që kanë jetuar para jush; ata ishin më të fuqishëm se ju, kishin më shumë pasuri e fëmijë dhe e morën pjesën që u takonte nga kjo botë, ashtu sikurse e morën edhe ju pjesën tuaj. Madje edhe ju u zhytët (në të këqija), siç u zhytën ata. Këtyre njerëzve do t'u hidhen poshtë punët si në këtë jetë, ashtu dhe në jetën tjetër. Njerëzit e tillë janë të dëshpëruarit.” (Et-Teube 69)

Të shohësh gjithçka me “syrin e të zakonshmes” dhe, si rrjedhim, të mos e ndjesh nevojën për të menduar për të...

Kur njerëzit ndeshin në gjëra të veçanta për herë të parë, ata mund të kuptojnë natyrën e tyre të jashtëzakonshme dhe kjo mund t'i nxisë ata ta shqyrtojnë më tej atë që shohin. Pas pak kohe, ata fillojnë të shfaqin një sjellje krejt të zakonshme dhe ato gjëra nuk u bëjnë më përshtypje. Me kohë, një send apo një ngjarje, që ata ndeshin çdo ditë bëhet “e zakonshme” për ta.

Kështu, p.sh. mjekëve të rinj u bën përshtypje të veçantë, kur

shohin për herë të parë një kufomë apo një njeri që është duke vdekur. Kjo i bën ata të mendojnë thellë. Mund të ndodhë, që ata, papritur, të shohin një njeri të vdekur, i cili para pak minutash ishte plot jetë, duke qeshur, duke bërë plane e biseduar, duke u kënaqur, me sy që i ndritnin. Kur ndodhen për herë të parë para një kufome të shtrirë për autopsi, ata mendojnë për çdo gjë që shohin tek ajo kufomë: si prishet aq shpejt trupi, si del një kundërmim i neveritshëm, si është e mundur që flokët, dikur aq të bukur, bëhen aq të shëmtuar, saqë askush nuk dëshiron t'i prekë... Këto gjëra i bëjnë ata të mendojnë: përbërja e trupit të secilit është e njëllotë dhe secili do të ketë të njëjtin fund, d.m.th. të gjithë do të përfundojnë kështu...

Por, pasi shohin shumë kufoma të tjera apo kur para tyre vdesin disa të sëmurë, këta njerëz fillojnë të shfaqin një qëndrim më se të zakonshëm ndaj dukurive të tilla. Ata fillojnë t'i trajtojnë kufomat, madje edhe pacientët, sikur të jenë objekte. Pa dyshim, kjo nuk ndodh vetëm me mjekët. Për shumicën e njerëzve, e njëjta situatë zbatohet në shumë fusha të tjera të jetës.

Kur një njeriu, që jeton në vështirësi, i ofrohet një mënyrë jetese më e mirë, ai e kupton se çdo gjë që ai zotëron është një mirësi për të. Që shtrati i tij është më i rehatshëm, që shtëpia e tij ka një pamje të bukur, që ai mund të blejë gjithçka që do, që ai mund ta ngrohë shtëpinë e tij në dimër siç dëshiron, që ai mund të lëvizë lirisht me makinë dhe shumë gjëra të tjera. Që të gjitha këto përbëjnë një mirësi për të. Duke menduar gjendjen e tij të mëparshme, ai i gëzohet secilës prej tyre.

Dikush, që i zotëron të gjitha këto mirësi që kur ka lindur, nuk mund të mendojë kaq shumë për vlerën e tyre. Ndaj vlerësimi i tij për këto mirësi nuk është i saktë, nëse ai nuk mendon për to.

Për një njeri që mendon, nga ana tjetër, nuk ka ndryshim, nëse ai i zotëron këto mirësi që nga lindja apo i fiton ato më pas. Ai kurrë nuk e sheh pasurinë e tij në mënyrë të zakonshme. Ai e di, se ajo që zotëron është krijuar nga Allahu dhe Ai mund t'i marrë ato përsëri, nëse dëshiron. Besimtarët, në këto raste, shprehin lutjen e mëposhtme:

“Falenderimi i takon Atij që i nënshtroi këto për ne, sepse ne nuk do të kishim mundësi ta bënim vetë këtë.” Ne me siguri do të kthehemi te Zoti ynë!” (Ez-Zuhruf 13-14)

Në një ajet tjetër të Kuranit thuhet, se kur një besimtar hynte në kopshtin e tij, ai e kujtonte Allahun dhe thoshte: **“Çfarë dëshiron Allahu, bëhet! S’ka forcë pa ndihmën e Tij.” (El-Kehf 39)** Ai e dinte, nëpërmjet të menduarit, se Allahu e ka krijuar dhe e mbron kopshtin e tij. Nga ana tjetër, një njeriu që nuk mendon, mund t’i bëjë përshtypje një kopsht i bukur kur e sheh për herë të parë, por më pas ai bëhet një vend i zakonshëm. Admirimi për bukurinë e tij shuhet.

Disa njerëz nuk i kuptojnë këto mirësi, sepse nuk mendojnë. Ata i konsiderojnë këto mirësi si “të zakonshme” dhe si “diçka që duhet të ekzistojnë”. Prandaj, ata nuk mund të ndiejnë kënaqësi nga bukuria e tyre.

Përfundim: Njeriu udhëzohet që të shmangë të gjithë faktorët që pengojnë të menduarit

Siç thamë më parë, pjesa më e madhe e njerëzve nuk mendojnë dhe jetojnë duke qenë të pavëmendshëm ndaj së vërtetës, megjithatë kjo nuk mund ta shfajësojë njeriun.

Çdo njeri është një individ i pavarur e i përgjegjshëm para Allahut. Është shumë e rëndësishme, që ai të ngulisë në mendje, se Allahu i sprovon njerëzit në jetën e kësaj bote. Indiferenca e njerëzve që nuk mendojnë, nuk arsyetojnë dhe nuk shohin të vërtetën, përbën një pjesë të kësaj sprove.

Ai që mendon me sinqeritet, nuk thotë: “Shumica e njerëzve nuk mendojnë dhe janë të pavetëdijshëm për të gjitha këto, kështu që, pse duhet të mendoj vetëm unë?” Përkundrazi, ai është i paralajmëruar për shkujdesjen e këtyre njerëzve dhe kërkon ndihmë nga Allahu, me qëllim që të mos jetë njëri prej tyre. Në Kuran, Allahu na informon në shumë ajete kuranore, se shumica e njerëzve janë të pavëmendshëm dhe nuk besojnë:

“Sado të mundohesh për të udhëzuar njerëzit, përsëri, shumica e njerëzve nuk do të besojnë.” (Jusuf 103)

“Ata u betuan në Zotin, me betimin e tyre të fortë se “Allahu nuk e ringjall atë që vdes!” Po, (i ringjall) ai është premtim i Tij i prerë, por shumica e njerëzve nuk dinë.” (En-Nahl 38)

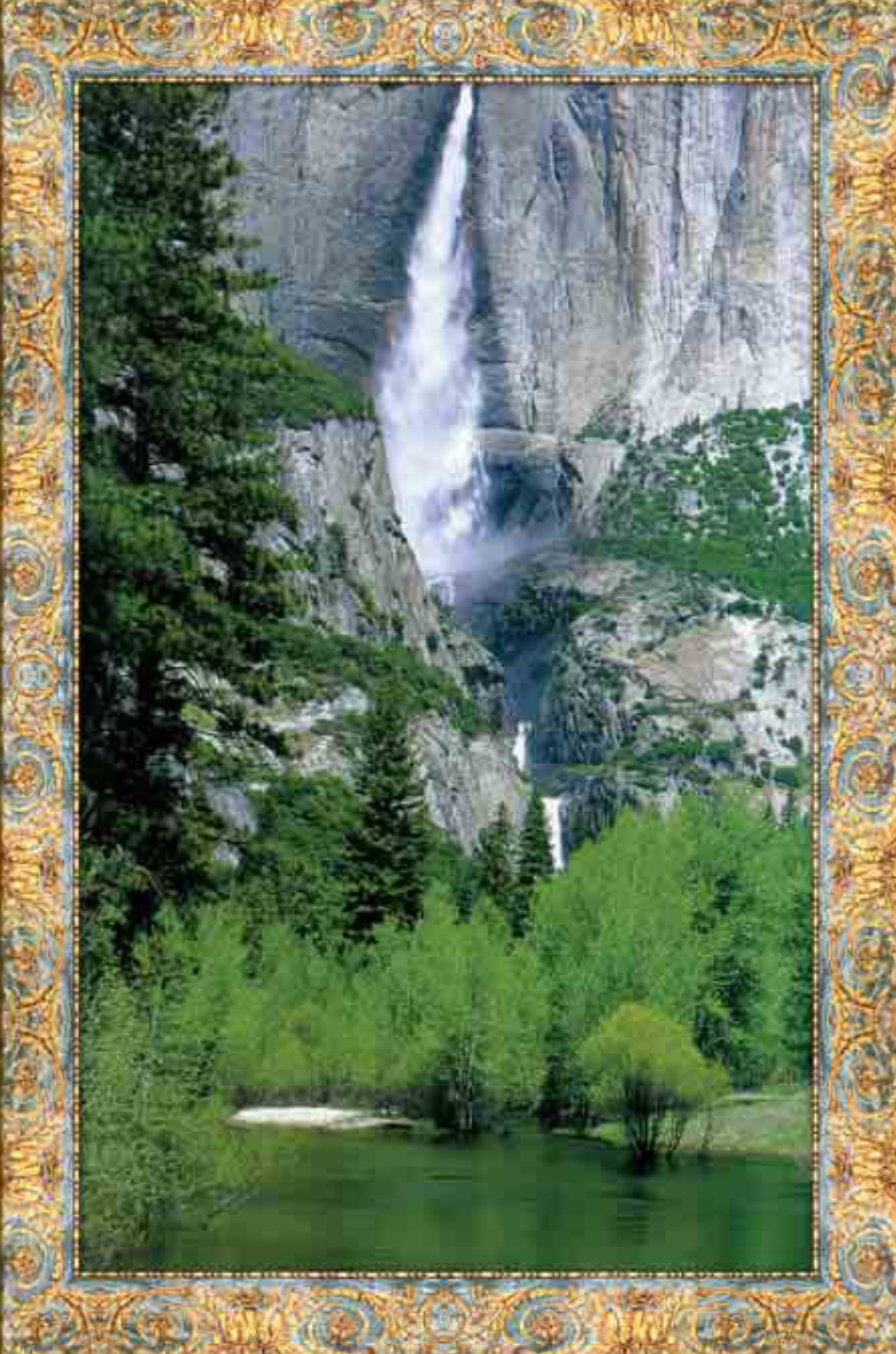
Në një ajet tjetër, Allahu shpall fundin e atyre, që kanë qenë në rrugë të gabuar, duke i shkuar pas shumicës e që nuk iu bindën udhëzimeve të Allahut, duke harruar qëllimin e krijimit të tyre:

“Ata do të klithin atje: “O Zoti ynë, na nxirr që të punojmë vepra të mira, jo si ato që kemi punuar!” A nuk ju dhamë juve kohë të mjaftueshme, ndaj dhe ai që ka dashur të mendojë, ka mundur të mendojë, madje juve ju erdhi edhe i Dërguari. Pra, shijoni, se për të padrejtët nuk ka ndihmues.” (Fatir 37)

Për këtë arsye, çdo njeri, duke u çliruar nga faktorët që pengojnë të menduarit, duhet të reflektojë me sinqeritet e me ndershmëri për çdo ngjarje dhe krijesë, që Allahu ka krijuar dhe të nxjerrë mësim nga ky reflektim.

Në kapitullin që pason, do të diskutojmë se çfarë duhet të mendojë njeriu rreth ngjarjeve apo krijesave, që ai mund të ndeshë gjatë ditës.

Qëllimi ynë është, që t'u sigurojmë lexuesve të këtij libri një udhëzues dhe t'i ndihmojmë ata të kalojnë pjesën e jetës që u mbetet, si njerëz që “mendojnë dhe nxjerrin mësim nga ato gjëra, për të cilat ata kanë reflektuar”.

*Gjërat, për të cilat
duhet menduar...*

ë nga fillimi i këtij libri, ne iu referuam rëndësisë së aftësisë së të menduarit, të mirave që ajo i sjell njeriut dhe faktit, se ajo e dallon atë nga krijesat e tjera. Gjithashtu, përmendëm shkaqet, që e pengojnë të menduarit. Qëllimi kryesor në të gjitha këto, ishte të nxisnim njerëzit për të menduar, t'i ndihmojmë ata të shohin qëllimin e krijimit të tyre dhe të nderojnë Allahun për diturinë dhe fuqinë e Tij të pafund.

Në faqet që do të vijojnë, do të përpiqemi të përshkruajmë, se çfarë duhet të mendojë një njeri, që beson te Allahu, rreth sendeve e ngjarjeve, me të cilat ai ndeshet gjatë ditës; çfarë mësimesh duhet të nxjerrë ai prej tyre dhe si duhet të falenderojë Allahun, duke zbuluar mjeshttrinë e diturinë e Tij në gjithçka.

Pa dyshim, ajo që do të përmendet këtu, përfshin vetëm një pjesë të vogël të aftësive të të menduarit të një njeriu. Njeriu ka aftësi të mendojë në çdo çast (jo orë, minutë apo sekondë, por çast!...) të jetës së tij.

Sfera e mendimit të njeriut është aq e gjerë, saqë është pothuaj e pamundur të vesh ndonjë kufi për të. Qëllimi i asaj që do të thuhet më poshtë, është vetëm hapja e një dere për njerëzit, që nuk përdorin aftësinë e të menduarit siç duhet.

Duhet të ngulisim në mendje, se vetëm njerëzit që reflektojnë, mund të kuptojnë dhe të pranojnë një qëndrim të ndryshëm nga të tjerët. Gjendja e atyre njerëzve që nuk mund të shohin ngjarjet e mrekullueshme përreth dhe nuk mund të reflektojnë për to, është treguar në vargjet e Kuranit si vijon:

“Shembulli i atyre që nuk besojnë (dhe i atij që i thërret në fenë e Allahut) është si shembulli i bariut që u thërret bagëtive, të cilat nuk dëgjojnë gjë tjetër veç zërit, pa kuptuar asgjë. Ata janë të shurdhër, memecë e të verbër, ndaj dhe nuk kuptojnë.” (El-Bekare 171)

“... Ata kanë zemra, por nuk kuptojnë. Ata kanë sy, por nuk shohin. Ata kanë veshë, por nuk dëgjojnë. Ata janë si kafshët,

madje edhe më të humbur...” (El-A’raf 179)

“A mos vallë mendon se shumica e tyre dëgjojnë ose kuptojnë? Ata janë si kafshët, madje edhe më të humbur nga e vërteta.” (El-Furkan 44)

Ata që janë në gjendje të shohin shenjat e Allahut, pamjet e mrekullueshme të qenieve apo kushtet që Ai ka krijuar dhe mund të kuptojnë, janë njerëz që mendojnë. Njerëz të tillë mund të nxjerrin përfundime nga çdo gjë, e madhe apo e vogël, që shohin përreth.

Kur zgjohemi në mëngjes...

Nuk ka nevojë për kushte të veçanta, që njeriu të fillojë të mendojë. Që nga çasti kur zgjohemi në mëngjes, te ne lindin shumë mendime.

Kemi përpara një ditë të gjatë. Nuk ndjejmë lodhje, apo përgjumje, por jemi të gatshëm të fillojmë përsëri nga e para. Duke e menduar këtë, njeriu sjell ndërmend një ajet kuranor:

“Ai jua bëri natën mbulesë, gjumin pushim, ndërsa ditën e bëri për gjallërim.” (El-Furkan 47)

Pasi lajmë fytyrën, ne e mbledhim veten dhe shqisat tona bëhen më të mprehta. Në këtë kohë, ne jemi gati të mendojmë për mjaft çështje të vlefshme. Para nesh shtrohen shumë të tilla, më të rëndësishme se “çfarë do të hamë për mëngjes apo në ç’orë duhet të largohemi nga shtëpia”, prandaj, së pari duhet të mendojmë rreth tyre. Para së gjithash, vetë fakti që ne zgjohemi në mëngjes, është një mrekulli. Pavarësisht se humbim tërësisht vetëdijen gjatë natës, në mëngjes na ripërtërihet si vetëdija, ashtu edhe personaliteti ynë. Zemra rreh, ne jemi në gjendje të marrim frymë, të bisedojmë dhe të shohim.

Në fakt, kur shkojmë për të fjetur, nuk kemi siguri se të gjitha këto do të na kthehen përsëri në mëngjes. Ne nuk kemi hasur ndonjë fatkeqësi gjatë natës. P.sh., hutimi i një fqinji mund të shkaktonte rrjedhjen e gazit të përdorur për ngrohje dhe një shpërthim i fuqishëm mund të ndodhte gjatë natës. Një katastrofë mund të kishte ndodhur në atë zonë ku banojmë dhe ne mund të humbnim jetën. Mund të kishim probleme të

tjera me trupin tonë; p.sh. mund të ishim zgjuar me dhimbje të mëdha në veshka apo me dhimbje koke, por asgjë nuk ndodhi dhe ne u zgjuam shëndoshë e mirë. Duke menduar për të gjitha këto, ne falenderojmë Allahun për mëshirën dhe mbrojtjen e Tij.

Të fillosh një ditë të re me shëndet të mirë, do të thotë që Allahu po të jep një shans më shumë, për të përfituar më tepër për jetën e përjetshme.

Prandaj, sjellja jonë më e mirë për ta arritur këtë, do të ishte duke kaluar ditën që kemi përpara, në mënyrë të atillë që Allahu të jetë i kënaqur nga ne. Për këtë, më parë se çdo gjë, njeriu duhet të bëjë plane dhe truri i tij të jetë i mbushur me mendime të këtij lloji. Me qëllim që ta kënaqë Allahun, njeriu duhet të kërkojë ndihmë nga Ai për këtë çështje. Lutja e Profetit Sulejman është një shembull i mirë për besimtarët:

“... Zoti im, më mundëso që të të falenderoj për mirësitë e Tua që m’i ke dhuruar mua dhe prindërve të mi dhe më mundëso që të bëj vepra të mira, të cilat Ti i pëlqen. Me mëshirën Tënde, më fut në mesin e robërve të Tu të mirë!” (En-Neml 19)

Për çfarë na bën të mendojmë dobësia jonë...

Duke qenë të vetëdijshëm për dobësitë tona kur ngrihemi nga shtrati, ne fillojmë të mendojmë. Çdo mëngjes na duhet të lajmë fytyrën dhe dhëmbët. Duke i vënë re këto, ne mendojmë edhe për dobësitë tona të tjera. P.sh. na duhet të bëjmë banjë çdo ditë, se nën lëkurën tonë të hollë trupi ynë është plotësisht i hapur ndaj infeksioneve, se nuk mund të rezistojmë pa gjumë, pa ngrënë dhe pa pirë. Këto janë të gjitha shenja të dobësisë sonë.

Kur njeriu sheh veten në mëngjes në pasqyrë dhe vëren shenjat e pleqërisë, mendime të tjera i vijnë atij në kokë. Shenjat e para të plakjes fillojnë të shfaqen në fytyrë, pas dy dekadave të para të jetës. Në moshën 30 vjeçare fillojnë të shfaqen rrudhat rreth syve dhe gojës. Lëkura nuk është më e shëndetshme si dikur dhe vërehen përkeqësime të saj në një pjesë të madhe të trupit. Me plakjen, flokët zbardhen dhe, madje, edhe

duart nisin të dridhen.

Për atë që mendon rreth këtyre dukurive, mosha e vjetër është një nga ngjarjet, që dëshmon për natyrën e përkohshme të jetës së kësaj bote dhe kjo e pengon njeriun nga lakmia për këtë botë. Ai që fillon të plakët, e kupton se në jetën e tij ka filluar rënia. Në të vërtetë, ai që plakët dhe fillon të ketë rënie, është trupi i njeriut. Trupi gradualisht keqësohet, por shpirti nuk plakët.

Shumë njerëz janë mjaft të ndikuar nga bukuria apo shëmtia e tyre gjatë rinisë. Në përgjithësi, njerëzit që janë të paraqitshëm shpesh janë mendjemëdhenj, ndërsa ata që nuk janë tërheqës, ndjehen inferiorë dhe të trishtuar. Plakja tregon, se sa e përkohshme është bukuria e trupit apo shëmtia e tij dhe se gjëja e vetme e pranueshme para Allahut dhe përfitimi më i madh i njeriut, janë veprat e cilësitë e mira të karakterit bashkë me synimin për të fituar kënaqësinë e Allahut.

Çdo herë që përballemi me dobësitë tona, kuptojmë se e vetmja Qenie e përsosur dhe e lartësuar është Allahu dhe ne lëvdojmë Madhështinë e Tij. Aji ka krijuar çdo dobësi të njeriut, me qëllime të caktuara. Disa nga këto qëllime janë për të ndihmuar njerëzit, të mos jepen tej mase pas jetës së kësaj bote dhe të mos gabojnë lidhur me pasuritë e tyre. Ai që është në gjendje t'i kapë këto mendime, dëshiron që Allahu t'i rikrijojë njerëzit në jetën pas vdekjes të çliruar nga këto dobësi.

***Allabu e filloi krijimin
tuaj me një gjendje të
dobët, pas dobësisë Ai ju
dha forcë, pas forcës ai
paracaktoi për ju dobësi
dhe flokë të thinjur. Ai
krijon çfarë të
dëshirojë... (Er Rum 19)***

Dobësitë tona na kujtojnë një mendim tjetër të rëndësishëm. Ndërkohë që një trëndafil rritet nga dheu i zi dhe, megjithatë, ka një aromë të këndshme, njeriut i vjen një erë e padurueshme, kur nuk kujdeset për pastrimin e trupit të vet.

Kjo është diçka, rreth së cilës njerëzit arrogantë dhe mendjemëdhenj duhet të mendojnë në veçanti dhe nga e cila duhet të marrin mësim.

Pse disa karakteristika të trupit të njeriut e bëjnë atë që të mendojë

Duke u parë në pasqyrë në mëngjes, ne mund të mendojmë për shumë gjëra, për të cilat nuk kemi menduar më parë. P.sh. qerpikët, vetullat, kockat dhe dhëmbët nuk rriten më, kur arrijnë një gjatësi të caktuar. Megjithatë, flokët nuk ndalojnë së rrituri. Me fjalë të tjera, ndërkohë që pjesët e trupit, rritja e të cilave është e pafavorshme dhe e pakëndshme për syrin, pushojnë së rrituri, rritja e atyre pjesëve që janë estetikisht të bukura, vazhdon.

Përveç kësaj, në rritjen e kockave ekziston një harmoni e përsosur. P.sh. kockat e gjymtyrëve të sipërme të njeriut nuk bëhen tepër të gjata, duke e lënë pjesën e gjymtyrëve të poshtme të pazhvilluar. Rritja e tyre vazhdon deri në atë çast, sikur dihet se sa të gjata duhet të bëhen.

Pa dyshim, gjërat që përmenden këtu, vijnë si pasojë e disa reaksioneve, që ndodhin në organizëm, por një njeri që mendon, gjithashtu pyet veten: si ndodhin këto reaksione kimike? Kush i vendosi atë hormone dhe enzima sa duhen në trup, që të përcaktojnë rritjen e çdo pjese të tij?

Kush e kontrollon sasinë dhe sekretimin e tyre? Pa dyshim, është e pamundur të pretendosh, se të gjitha këto ekzistojnë rastësisht. Është e pamundur që qelizat e pavetëdijshme, të

Një trëndafil që rritet në dheun e errët ka aromë të këndshme...

TË MENDOSH THELLË

cilat formojnë njeriun apo atomet e pavetëdijshe që përbëjnë qelizat, të marrin vendime të tilla. Është e qartë se, çdonjëra prej tyre është vepër e Allahut, i Cili na krijoi në formën më të mirë.

Rrugës për në...

Pasi zgjohen në mëngjes dhe përgatiten, shumë njerëz nisen për në zyrë, fabrikë, shkollë ose për në punë të ndryshme. Për një besimtar, ky “udhëtim” i shkurtër është fillimi i kryerjes së veprave të mira, që e kënaqin Allahun. Kur ne e lemë shtëpinë dhe dalim jashtë, menjëherë ndeshim shumë gjëra, për të cilat duhet të reflektojmë.

Para nesh shfaqen mijëra njerëz, makina, pemë të mëdha e të vogla dhe hollësi të panumërta. Këtu, pikëpamja e besimtarit është shumë e qartë. Ne përpiqemi të marrim sa më shumë, nga ajo që shohim përreth.

Ne mendojmë për shkaqet e ngjarjeve. Pamja që ne ndeshim, ekziston brenda dijenisë dhe vullnetit të Allahut. Prandaj, duhet të ketë patjetër shkaqe pas saj. Duke qenë se Allahu na bëri të mundur që të dilnim jashtë dhe vuri këto pamje para syve tanë, duhet të ketë diçka për t'u vënë re tek ato dhe për t'u menduar. Që nga çasti kur zgjohemi, ne

**Ka shumë gjëra mbi të
cilat mund të
reflektojmë, në ato që
shohim gjatë
rrugës.**

falenderojmë Allahun, që na dha një ditë tjetër në këtë botë për të merituar shpërblimin e Tij. Tashmë, ne kemi filluar një udhëtim, në të cilin mund t'i fitojmë këto shpërblime.

Duke qenë të vetëdijshëm për këtë, ne mendojmë për vargjet hyjnore të Kuranit: **“Ndërsa ditën e bëmë për gjallërim.”** (En-Nebe'e 11) Në përputhje me këtë varg, ne bëjmë plane se si ta kalojmë ditën duke kryer vepra, që janë të vlefshme për njerëzit e tjerë dhe me të cilat Allahu kënaqet.

Kur ne i afrohemi makinës apo ndonjë mjete tjetër me këto plane në kokë, ne përsëri falenderojmë Allahun. S'ka rëndësi se sa larg është destinacioni, ne kemi mjete për të arritur atje. Për lehtësinë tonë, Allahu ka krijuar shumë mjete, që njerëzit t'i përdorin për të udhëtuar. Në veçanti, zhvillimet e fundit të teknologjisë kanë vënë në dispozicion shumë mjete siç janë: automobilët, trenat, aeroplanët, anijet, helikopterët, autobusët etj.

Duke menduar për këto, njeriu kujton një çështje tjetër: është Allahu, Ai që e vë teknologjinë në shërbim të njerëzimit.

Çdo ditë shkencëtarët bëjnë zbulime e shpikje të reja, që

Një njeri që mendon, e kupton se është Allahu Ai që e ka vënë teknologjinë në shërbim të njerëzimit.

Një pamje e bukur ose një vend i pisët mund të bëhen shkak që të lindin shumë mendime në mendjet tona.

lehtësojnë jetën tonë. Ata i kryejnë të gjitha këto me mjetet, që Allahu ka krijuar në tokë. Ai që mendon, vazhdon rrugën e tij, duke falenderuar Allahun, që i vuri këto në shërbim të njeriut.

Për çfarë e bën të mendojë njeriun një botë shumëngjyrëshe

Duke vazhduar udhëtimin tonë, ne përpiqemi të shohim shenjat e Allahut, krijimet e mrekullueshme përreth nesh, duke nderuar Madhështinë e Tij dhe duke menduar për to.

Kur ne shohim jashtë nga dritarja e makinës një botë shumëngjyrëshe, atëherë mendojmë: “Si do të ishte bota, po të mos ishte shumëngjyrëshe?”

Vështroni fotografitë e paraqitura më poshtë dhe mendoni! A do të kishim të njëjtën kënaqësi, që marrim tani nga deti, nga peisazhi i maleve, ose nga një lule nëse të gjitha këto do të ishin pa ngjyrë? A do të na jepte pamja e qiellit, frutave, fluturave, rrobave dhe fytyrave të njerëzve kaq kënaqësi, sa ç’na jep tani?

Është një mirësi e Allahut, që ne jetojmë në një botë shumëngjyrëshe plot jetë. Harmonia e përsosur e ngjyrave të qenieve të gjalla, është shenja e një arti të pashoq dhe e krijimit unikal të Allahut.

Ngjyrat e një luleje apo e një zogu, harmonia dhe ndërthurja delikate e tyre, ngjyrat e detit, qiellit dhe pemëve, që na japin paqe dhe nuk i lodhin sytë tanë, tregojnë përsosmërinë e krijimit.

Duke menduar për të gjitha këto, ne kuptojmë se çdo gjë që shohim përreth është një vepër e njohurisë së pafund dhe e fuqisë të Allahut. Si përgjigje ndaj të gjitha këtyre mirësive që na ka dhuruar, ne i frikësohemi Allahut dhe kërkojmë mbrojtjen e Tij, që të mos jemi mosmirënjohës. Në Kuran, Allahu na kujton për ekzistencën e ngjyrave dhe deklaron, se vetëm ata që kanë dituri, kanë frikë nga Allahu. Edhe më tej, Allahu e bën të qartë, se besimtarët vazhdimisht reflektojnë dhe nxjerrin përfundime nga reflektimi:

“A nuk e sheh se Allahu lëshon shi nga qielli dhe Ne nxjerrim nëpërmjet tij fruta, ngjyra e të cilave është e ndryshme. Edhe nëpër male ka rrugë të bardha e të kuqe me ngjyra të ndryshme, dhe shkëmbinj të zinj. Edhe njerëzit, gjallesat, kafshët, po ashtu janë me ngjyra të ndryshme. Ata që e kanë frikë Allahun, prej robërve të Tij, janë vetëm dijetarët...” (Fatir 27-28)

Për çfarë duhet të mendojmë, kur shohim rrugës një makinë varrimi

Një njeri që nxiton për diku, mund të ndeshet me një makinë varrimi. Në fakt, ky është një çast i rëndësishëm që ai ta mbledhë veten. Ajo që sheh, i kujton atij vdekjen. Një ditë, edhe ai do të ndodhet në atë makinë. Nuk ka dyshim për këtë, sepse sado që ai të shmanget, vdekja do të vijë shpejt a vonë: në shtratin e tij... gjatë rrugës... gjatë pushimeve... ai pa dyshim do ta lërë këtë botë, sepse vdekja është një e vërtetë e pashmangshme. Në këtë çast, një besimtar sjell ndërmend vargun e mëposhtëm të Kuranit:

“Secili njeri do ta shijojë vdekjen, e pastaj do të ktheheni te Ne. Atyre që besuan dhe bënë vepra të mira, Ne do t’u japim një vend të lartë në Xhenet, në të cilin rrjedhin lumenj. Atje do të jenë përgjithmonë. Sa i mirë është shpërblimi i atyre që

punuan! Ata të cilët bënë durim dhe vetëm te Zoti i tyre u mbështetën.” (El-Ankebut 57-59)

Pa dyshim, po të marrim parasysh se trupi ynë, gjithashtu, do të vendoset në një qefin, do të mbulohet me dhé nga të afërmit, emri dhe mbiemri do të gdhenden mbi gurin e varrit, të gjitha këto e zhdukin tërheqjen e njeriut ndaj kësaj bote. Dikush që mendon me sinqeritet dhe në mënyrë realiste, e vë re se sa e pakuptimtë është të kesh pretendime për një trup, i cili një ditë do të shpërbëhet në dhé e pluhur.

Në vargjet e cituara më sipër nga surja “El-Ankebut”, Allahu u premton Xhenetin atyre që janë të durueshëm dhe mbështeten tek Ai. Për këtë arsye, besimtarët, kur mendojnë se do të vdesin një ditë, përpiqen të jetojnë me sinqeritet, duke bërë vepra të mira dhe duke pasur një karakter të mirë, ashtu siç udhëzon Allahu, me qëllim që të fitojnë Xhenetin në jetën e pasosur. Çdo herë që ata mendojnë për afrimin e vdekjes, vendosmëria e tyre rritet. Ata përpiqen të përvetësojnë vlerat më të larta dhe i zhvillojnë gjithmonë e më tepër ato gjatë gjithë jetës.

Nga ana tjetër, ata që i japin përparësi mendimeve të tjera dhe kalojnë jetën me shqetësime të kota, nuk mendojnë edhe kur ndeshin një

Një funeral që mund të shohim
rrugës duhet të na bëjë të mendojmë
për “vdekjen tonë” dhe për
përkohshmërinë e kësaj bote.

makinë varrimi, apo kur kalojnë pranë varrezave, apo kur u vdes ndonjë i afërm. Njerëz të tillë nuk kujtojnë se e njëjta gjë do t'u ndodhë edhe atyre vetë një ditë.

Gjatë ditës...

Në ngjarjet që besimtari ndesh gjatë gjithë ditës, ai mendon gjithmonë për shenjat e Allahut dhe përpiqet t'i kuptojë ato me mprehtësi.

Ai reagon ndaj çdo mirësie apo vështirësie me karakterin e mirë, që Allahu e miraton. Për një njeri që beson, vendi ku ai jeton ka pak rëndësi. Kur është në shkollë, në punë, duke bërë pazar, ai përpiqet të shohë qëllimin e fshehur te ngjarjet që ndodhin dhe te bukuria që Allahu ka krijuar, kështu, ai e jeton jetën duke iu përmbajtur ajeteve të Kuranit. Kjo sjellje e besimtarëve është treguar në Kuran si vijon:

“Ata janë njerëz që nuk i pengon blerja apo shitja nga përmendja e Allahut, falja e namazit dhe dhënia e zekatit. Ata i frikësohen një dite, kur do të tronditen zemrat dhe shikimet...” (En-Nur 37)

Për çfarë e bëjnë njeriun të mendohet, vështirësitë që ndesh gjatë punës

Njeriu mund të ndeshë vështirësi të ndryshme gjatë gjithë ditës. Megjithatë, për çfarëdo vështirësie që ndesh, ai ka nevojë të besojë te Allahu dhe të mendojë: “Allahu na sprovon për çdo gjë që ne bëjmë dhe për atë që mendojmë në jetën e kësaj bote. Ky është një realitet shumë i rëndësishëm, të cilin duhet ta kemi para syve gjithmonë. Prandaj, nëse ndeshim ndonjë vështirësi në punën që po bëjmë, ose mendojmë se gjërat nuk po ecin siç duhet, nuk duhet të harrojmë kurrë se të gjitha këto ndodhin, që të vihet në provë sjellja jonë.”

Këto mendime, që i vijnë njeriut në kokë vlejné për të gjitha ngjarjet e mëdha ose të vogla, që njeriu ndesh gjatë ditës. Kështu për shembull, ne mund të paguajmë më shumë për shkak të një keqkuptimi apo pakujdesise të treguar, mund të humbasim një dokument në kompjuter

Është shumë e rëndësishme të mendosh se të gjitha ngjarjet që, në vështrim të parë, duken shqetësuese, kanë anë të tyre të mira, ndaj dhe çdo gjë do të përfundojë në mënyrën më të mirë, me lejen e Allahut.

për shkak të ndërprerjes së energjisë e na duhet një kohë e gjatë për ta ribërë; një student mund të ngelet në një provim të universitetit, edhe pse ka studiuar shumë; mund të kalojnë ditë të tëra duke pritur radhën për disa punë në zhvillim e sipër, për shkak të procedurave burokratike; puna mund të shkojë keq për shkak të dokumenteve të humbura; dikush mund të vonohet e të mos mundet të udhëtojë me aeroplan apo autobus për të arritur diku shpejt... Ka shumë ngjarje të tilla, që secili mund t'i ndeshë gjatë ditës dhe që i quan thjesht “vështirësi” apo “shqetësime”.

Në të gjitha këto ngjarje, një njeri me besim menjëherë mendon, se Allahu është duke sprovuar sjelljen dhe durimin e tij dhe se është e pakuptimtë për atë, që do të vdesë dhe do të japë llogari në jetën pas vdekjes, të rrëmbehet nga ngjarje të tilla dhe të humbasë kohën duke u shqetësuar për to. Ai e di se pas këtyre ngjarjeve ka një të mirë. Ai kurrë

nuk thotë: “Ç’fat i keq!” për ndonjë ngjarje dhe i kërkon Allahut ta lehtësojë vështirësinë e tij e ta kthejë gjithçka në të mirë.

Kur pas vështirësisë fillon lehtësimi, ne e kuptojmë se kjo është një përgjigje ndaj lutjes, që i bëmë Allahut, se Ai i dëgjon ata që i luten dhe u përgjigjet atyre, kështu që ne e falenderojmë Atë.

Për çfarë mendon njeriu kur sheh pëlhurën e merimangës

Ai që e kalon ditën në shtëpi, ka shumë gjëra për të menduar. P.sh. ndërsa është duke pastruar, ai mund të shohë një merimangë, që ka thurur pëlhurën e saj në një cep të shtëpisë. Nëse ai e kupton se duhet të mendojë për këtë krijesë, që normalisht nuk ka ndonjë rëndësi të madhe për dikë, do të shohë dyer të reja që hapen para tij. Ky insekt i vogël, që ai ka para syve, është një mrekulli e krijimit. Në pëlhurën që ka thurur një merimangë, gjendet një simetri e përsosur. Në qoftë se ky njeri pyet veten, se si një merimangë e vogël mund të ketë një aftësi kaq të habitshme dhe bën një hulumtim të shpejtë, ai do të ndeshet me fakte të tjera të jashtëzakonshme: filli që përgatit merimanga është 30% më elastik sesa një fill plastik me të njëjtën trashësi. Ky fill është i një cilësie

të tillë, saqë njeriu e përdor atë për prodhimin e jelekëve antiplumb. Pra, në të vërtetë, ajo që shumë njerëz e konsiderojnë, thjesht, një pëlhurë merimange, është e barazvlefshme me lëndët cilësore sintetike në botë.

Ka shumë gjëra për të menduar rreth dizenjimit të përsosur të rrjetës së thurur nga një insekt kaq i vogël.

Për çfarë mendon njeriu kur është i sëmurë

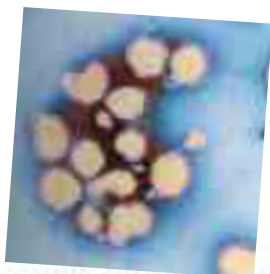
Njeriu është një qenie, që ka shumë dobësi dhe që i duhet të bëjë përpjekje të vazhdueshme për t'u bërë ballë mangësive të tij. Sëmundjet e shfaqin më qartë dobësinë e njeriut. Prandaj, kur një mik yni apo kur edhe vetë ne sëmuremi, duhet të mendojmë për qëllimin e fshehur pas kësaj. Nëse mendojmë me kujdes, vemë re se edhe gripi, që konsiderohet si një sëmundje e thjeshtë, na ofron mësim, të cilat vlejné si një paralajmërim.

Kur na zë një sëmundje e tillë, ne mendojmë, para së gjithash, se shkaku kryesor i gripit është një virus aq i vogël, saqë nuk mund të shihet me sy të lirë. Megjithatë, një organizëm kaq i vogël është i mjaftueshëm për t'i shkaktuar njeriut me një peshë prej 60-70 kg, humbjen e fuqisë dhe ta bëjë atë aq të këputur, saqë ai nuk mund të ecë apo të bisedojë. Më të shumtën e kohës, tabletat që marrim apo ushqimet që hamë, nuk na sjellin ndonjë efekt. E vetmja gjë, që mund të bëjmë është pushimi dhe pritja.

Në trup ndodh një përlëshje, në të cilën ne nuk mund të ndërhyjmë. Ne jemi të lidhur kokë e këmbë pas një organizmi kaq të vogël. Në një gjendje të tillë, ajo që duhet të bëjmë është të kujtojmë vargun hyjnor, në të cilin profeti Ibrahim thotë:

“(Allahu është) Ai që më ushqen dhe më jep të pi. Kur sëmurem, Ai më shëron. Ai më merr jetën e pastaj më ringjall.

Tek Ai shpresoj, se do të m'i falë mëkatet e mia në ditën e gjykimit. Zoti im, më dhuro mua urtësinë dhe më bashko me të mirët!” (Esh-Shuara 79-83)

Një virus, i cili nuk mund të shihet nga syri i lirë, mund të bëhet shkak që një njeri trupmadh të zërë shtratin.

Një njeri që sëmuret duhet të krahasojë sjelljen e tij, kur ishte shëndoshë me atë gjatë sëmundjes dhe të mendojë për këtë. Gjithashtu, kur flasim për sëmundjen e dikujt tjetër, ne duhet të falenderojmë menjëherë Allahun, duke sjellë ndërmend shëndetin tonë të mirë.

Kur një besimtar sheh një njeri me të meta trupore, ai duhet të mendojë se sa mirësi e madhe dhe e rëndësishme është, që ai vetë nuk ka të meta të tilla. Ai e kupton, se është në gjendje të ecë ku të dëshirojë, që kur ngrihet në mëngjes dhe mund të vrapojë, kur është e nevojshme, apo të kujdeset për veten pa pasur nevojën e dikujt tjetër. Të gjitha këto janë mirësi që na i ka dhënë Allahu.

Njeriu që mendon dhe bën të tilla krahasime, i kupton më mirë vlerat e mirësive, që i janë dhuruar.

Kur jemi duke ngrënë...

“Allahu është Ai që jua bëri tokën vendbanim, ndërsa qiellin çati. Ai ju dha formë, e përsosi formën tuaj dhe ju furnizoi me të mira. Ky është Allahu, Zoti juaj. I lartë është Allahu, Zoti i botëve!” (Gafir 64)

Allahu i ka dhënë njeriut në këtë botë pije dhe ushqime të shumëllojshme, të pastra dhe të shijshme. Pa dyshim, të gjitha këto janë shfaqje të dashamirësisë së pafundme të Allahut dhe mëshirës së Tij për njerëzit. Njerëzit mund të jetonin edhe duke pasur një lloj të vetëm ushqimi apo pijeje, por Allahu u ka dhuruar atyre mirësi të pafundme: fruta, perime dhe lloje të shumta mishi... Një besimtar, që e di, se të gjitha mirësitë vijnë nga Allahu, mendon për to dhe e falenderon Atë sa herë që ulet për të ngrënë.

Allahu u ka dhënë njerëzve lloje të ndryshme ushqimesh. Ekzistenca e mijëra llojeve ushqimesh me shije e aroma të ndryshme është një nga shenjat e shumta të mëshirës së Allahut ndaj njerëzve.

Çfarë na bëjnë të mendojmë frutat e servirura gjatë ngrënies?

Në shumë vargje të Kuranit, Allahu përmend se Ai u ka dhuruar njerëzve shumë lloje ushqimesh. Tryeza e ngrënies është e mbushur me perime e fruta të ndryshme.

Njeriu është krijuar i tillë, që të gjejë kënaqësi në këto ushqime. Këto ushqime, njëri më i shijshëm se tjetri, janë, në të njëjtën kohë, të nevojshme për jetesën tonë.

Le të mendojmë se ç'do të bënim, nëse këto ushqime, kaq të nevojshme për mbijetesën tonë, nuk do të kishin shije, nëse do të kishin shije të keqe, nëse do të ishin të dëmshme për ne, pavarësisht nga shija e tyre e mirë, apo nëse do të kishte pak lloje ushqimesh, të mjaftueshme vetëm sa për të mbijetuar. Është Mëshira e Allahut ndaj nesh e vetmja arsye, në saje të së cilës ne kemi para vetes jo vetëm ushqime e pije me shije nga më të ndryshmet, por edhe me një pamje shumë të bukur dhe joshëse. Njeriu i ndërgjegjshëm, edhe nëse mendon vetëm për frutat, do të dallojë mirësinë e mrekullueshme të Allahut ndaj nesh.

Njeriu i vetëdijshëm, që sheh këtë shumëllojshmëri frutash në tryezën e ngrënies, mendon kështu:

- Nga dheu i errët dalin fruta me ngjyra të ndryshme, aroma të shumëllojshme e tërësisht të pastra dhe secila prej tyre ka një shije të kënaqshme. Kjo është një mirësi, që Allahu u ka dhuruar njerëzve.

- Bananet, mandarinat, portokallet, shalqinjët dhe pjeptrat, pra të gjitha frutat, janë krijuar secila me lëkurën e vet të veçantë. Lëkura e tyre i mbron frutat nga prishja dhe kalbja. Aroma e tyre, gjithashtu, ruhet nga këto lëkura mbështjellëse. Sapo u hiqet lëkura, nëse nuk do të hahen, këto fruta do të prishen.

- Kur vrojtohen një nga një, frutat duken se kanë shumë veçori të rëndësishme. Mandarina dhe portokalli, p.sh., janë të ndara në thela. Po të ishin një pjesë e vetme, do të ishte shumë e vështirë ta haje një frut kaq të lëngshëm. Por Allahu i ka modeluar ato në thela për lehtësi të njerëzve. Pa dyshim, ky model i përsosur dhe shumë estetik, që u

përshtaten në mënyrë të përkryer me nevojat tona, është një nga dëshmitë e krijimit të Allahut, të Gjithëditurit.

- Luleshtrydhja është një frut shumë i veçantë, sepse ka një formë dhe shije të veçantë. Format e saj duken se janë modeluar me shumë kujdes. Me ngjyrën e saj të kuqe, të rrethuar me gjethe të gjelbra, ajo është një nga veprat e mjeshtërisë së pashoqe të Allahut. Fakti që një frut, i cili rritet në tokë, ka një bukuri dhe një ngjyrë mahnitëse, është një dëshmi shumë e fortë nga Allahu, që e krijoi atë dhe që e shfaq mençurinë dhe diturinë e Tij në sendet që Ai krijon.

- Prania e frutave të ndryshme në çdo stinë është një temë tjetër, për të cilën ia vlen të mendosh. Është një mirësi e Allahut ndaj njerëzve, të cilët, në dimër, kanë nevojë më shumë për vitamina, siç është vitamina C, e cila gjendet pikërisht te frutat e dimrit si: mandarinat, portokallet dhe qitrot, ndërsa në verë, fruta të tilla si: qershia, pjepri, pjeshka, etj., që shuajnë etjen janë më të shumta në këtë stinë.

- Pamja e mahnitshme e frutave në degët e tyre është një nga pamjet e bukura, që na e dhuron Allahu. Pamja e qindra frutave nëpër degë, të puthitura me njëra-tjetrën, por që janë të lëngshmë nga brenda, është tregues i rëndësishëm i krijimit të Allahut.

P.sh., le të shohim bistaqet e rrushit, të cilat duken

“Allahu është Ai që krijoi qiejt e tokën dhe nga qielli zbret shiun, me anë të të cilit ju furnizon juve me fruta...” (Ibrahim 32)

sikur janë vendosur në
hardhi një nga një. Allahu
ka krijuar secilën prej tyre si një
krijim unikal. Shfaqja e tyre në këto degë
është modeluar në mënyrë të tillë, që të
tërheqë vëmendjen e njerëzve. Për këtë
qëllim, kur pëshkruhet Xheneti në Kuran,
Allahu shpall se frutat e tij janë gati që të vilen:

**“Hijet e pemëve janë afër mbi ta dhe frytet e
pemëve u janë afruar shumë afër.” (El-Insan
14)**

Pa dyshim, ato që janë përmendur këtu janë vetëm
pak shembuj. Mirësitë që krijon Allahu janë aq të shumta, sa
s'mund të numërohen. Ai që e kupton këtë, në tryezën e
ngrënies sjell ndërmend një varg tjetër hyjnor:

**“Atëherë pra, a është Ai që krijon i njëjtë me atë që nuk krijon?
A nuk po mendoni? Edhe nëse përpiqeni t'i numëroni të mirat
e Allahut, nuk do të mund të arrini t'i përcaktoni ato. Me të
vërtetë, Allahu fal dhe mëshiron shumë.” (En-Nahl 17-18)**

Po aromat, për çfarë e bëjnë njeriun të mendojë..?

Duke vazhduar të mendojmë, ne e kuptojmë më shumë bukurinë
në krijimin e Allahut. Kur mendon për këto, një njeri i ndërgjegjshëm
përkujton, gjithashtu, se është një dashamirësi e madhe e Allahut, që ai
është në gjendje të marrë kënaqësi nga mirësitë e Tij. Ai sjell ndërmend,
se shqisat e shijimit dhe të nuhatjes, në veçanti, na ndihmojnë të
perceptojmë shumë nga bukuritë materiale të kësaj bote. Ai vazhdon të
mendojë se, nëse nuk do ta kishim shqisën e të nuhaturit, nuk do të
mund të merrnim aq kënaqësi sa marrim tani nga një trëndafil, nga frutat
që hamë ose edhe nga mishi i pjekur. Nëse ne nuk do ta kishim shqisën
e shijimit, nuk do të njihnim shijet e veçanta të çokollatës, ëmbëlsirave,
mishit, luleshtrydheve dhe mirësive të tjera.

Ne nuk duhet të harrojmë kurrë, se mund të jetonim edhe në një botë pa ngjyra, pa shije dhe pa aroma. Nëse Allahu nuk do të na i kishte dhënë këto mirësi, ne kurrë nuk do të nga kishte shkuar në mendje t'i kërkonim ato. Por, Allahu u ka dhuruar njerëzve mirësinë e Tij, duke krijuar shqisën e shijes dhe nuhatjes, që t'i perceptojnë ato.

Duke shëtitur në kopsht...

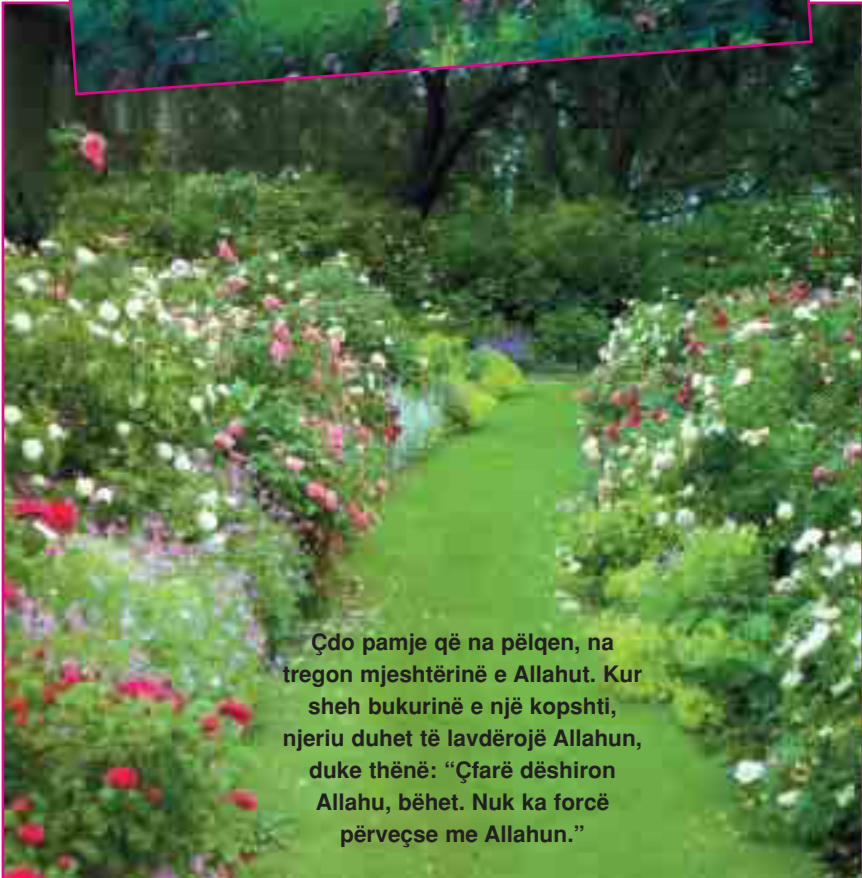
Çfarë mendon njeriu nga bukuria e natyrës?

Ai që beson, e madhëron Allahun e tij për bukurinë, që sheh në natyrë dhe është i vetëdijshëm, se Ai është krijuesi i kësaj bukurie. Ai e di, se të gjitha këto bukuri i përkasin Allahut dhe se janë shfaqje të atributit të Tij. Kur shëtit në natyrë, njeriu ndeshet me shumë bukuri. Nga një fije kashtë e vetme te një luleshqerrë e verdhë, nga zogjtë te milingonat, çdo gjë është plot me hollësi, për të cilat duhet të meditojmë. Kur njerëzit mendojnë për këto, ata fillojnë të kuptojnë Fuqinë dhe Madhështinë e Allahut.

P.sh., fluturat janë krijesa shumë të bukura nga ana estetike. Me simetrinë dhe modelin e krahëve të tyre si dantellë, që duken sikur të jenë pikturuar me dorë, me ngjyrat fosforeshente në harmoni me njëra-tjetrën, fluturat janë dëshmi për mjeshtirinë e pashoqe të Allahut dhe fuqinë madhështore të krijimit. Po kështu, lloje të panumërta bimësh dhe pemësh të ndryshme në tokë përfshihen midis bukurive, që ka krijuar Allahu. Lulet, të gjitha me ngjyra të ndryshme dhe pemët me forma të veçanta janë krijuar për t'u dhënë kënaqësi njerëzve.

Ai që beson, mendon se si lulet, siç është trëndafili, lulevjollca, luleshqerra, zymbyli, karafili, orkideja etj., kanë petale aq të lëmuara, pa ndonjë rrudhë, sikur të jenë të hekurosura.

Nga mrekullitë e tjera që ka krijuar Allahu janë aromat e këtyre luleve. Një trëndafil, p.sh., ka një aromë të fortë, të këndshme dhe të pandryshueshme. Madje edhe me teknologjinë e fundit, shkencëtarët nuk kanë krijuar ndonjë aromë plotësisht të njëjtë me atë të trëndafilit. Studimet laboratorike, gjatë përpjekjeve për të imituar këtë aromë, ende nuk kanë dhënë rezultate të kënaqshme.

Çdo pamje që na pëlqen, na
tregon mjeshtërinë e Allahut. Kur
sheh bukurinë e një kopshti,
njeriu duhet të lavdërojë Allahun,
duke thënë: “Çfarë dëshiron
Allahu, bëhet. Nuk ka forcë
përveçse me Allahun.”

Aromat artificiale, të prodhuara mbi bazën e asaj të trëndafilit, janë, përgjithësisht, të rënda dhe të papëlqyeshme, ndërsa, aroma origjinale e trëndafilit nuk na shqetëson asnjëherë.

Ai që beson, e di se secila prej tyre është krijuar për t'i treguar njeriut mjeshttrinë dhe mençurinë e Allahut. Për

këtë arsye, kur dikush sheh këtë bukuri, kur shëtit në kopësht, ai lartëson Allahun, duke thënë: "... Çfarë dëshiron Allahu, bëhet. S'ka fuqi pa ndihmën e Tij..." (El-Kehf 39). Ai mendon, se Allahu e ka vënë të gjithë këtë bukuri në shërbim të njerëzimit dhe se Ai do t'u japë besimtarëve mirësi të pakrahasueshme në jetën e përjetshme. Për këtë arsye, dashuria e tij për Allahun rritet edhe më shumë.

Të gjitha bukuritë që sheh njeriu në natyrë janë provë e forcës së pashoqe të Allahut.

Për çfarë e shtyjnë pemët njeriun të mendojë

Ne shohim pemë kudo dhe çdo ditë; por a keni menduar ndonjëherë, se si arrin uji gjethen më të largët, në majën e degës së një peme të lartë? Ne mund ta kuptojmë më mirë natyrën e jashtëzakonshme të saj me anën e një krahasimi.

Është e pamundur që uji në një rezervuar në bodrumin e shtëpisë tuaj, të ngjitet në katet më të larta pa përdorur një pompë të fuqishme. Ndryshe, ju nuk do të mund ta ngjitni ujin as në katin e parë. Prandaj, edhe te pemët duhet të ketë një sistem pompimi, të ngjashëm me pompën e ujit që përdorim ne. Ndryshe, nëse uji nuk do të ishte në gjendje të arrinte në lartësi, gjethet e saj do të thaheshin shumë shpejt.

Allahu i ka krijuar pemët me të gjitha sistemet e nevojshme. Përveç kësaj, "sistemi hidraulik" në shumë pemë ka një nivel shumë më të lartë,

po të krahasohet me atë të ndërtesës, ku jeton njeriu. Kjo është një nga çështjet që mendon ai njeri, i cili, kur vëren këto bimë, sheh çdo gjë me një sy të kujdesshëm.

Një çështje tjetër ka të bëjë me gjethet. Njeriu që mendon, kur sheh një pemë, nuk e konsideron atë si një diçka të thjeshtë, të cilën është mësuar ta shohë çdo ditë. Ai mendon për gjëra të ndryshme, gjë që nuk ndodh me shumë njerëz. P.sh., gjethet kanë forma shumë delikate. Ato nuk thahen edhe nën një temperaturë përvëluese. Kur një njeri qëndron në një temperaturë prej 40°C për një kohë të shkurtër, ngjyra e lëkurës së tij ndryshon dhe ai vuan nga dehidratimi. Gjethet, nga ana tjetër, mund të qëndrojnë të gjelbra nën një temperaturë të lartë, pa u djegur për ditë me radhë, madje edhe për muaj, edhe pse sasi shumë të vogla uji kalojnë nëpërmjet enëve të qarkullimit të ujit. Kjo është një mrekulli e krijimit, që dëshmon se Allahu krijon çdo gjë me një mençuri të pakrahasuar.

Duke menduar për këtë mrekulli të krijimit, ai që beson mund të vërë re e sjellë ndër mend edhe një herë fuqinë e Allahut.

Kur lexojmë një gazetë apo shohim TV...

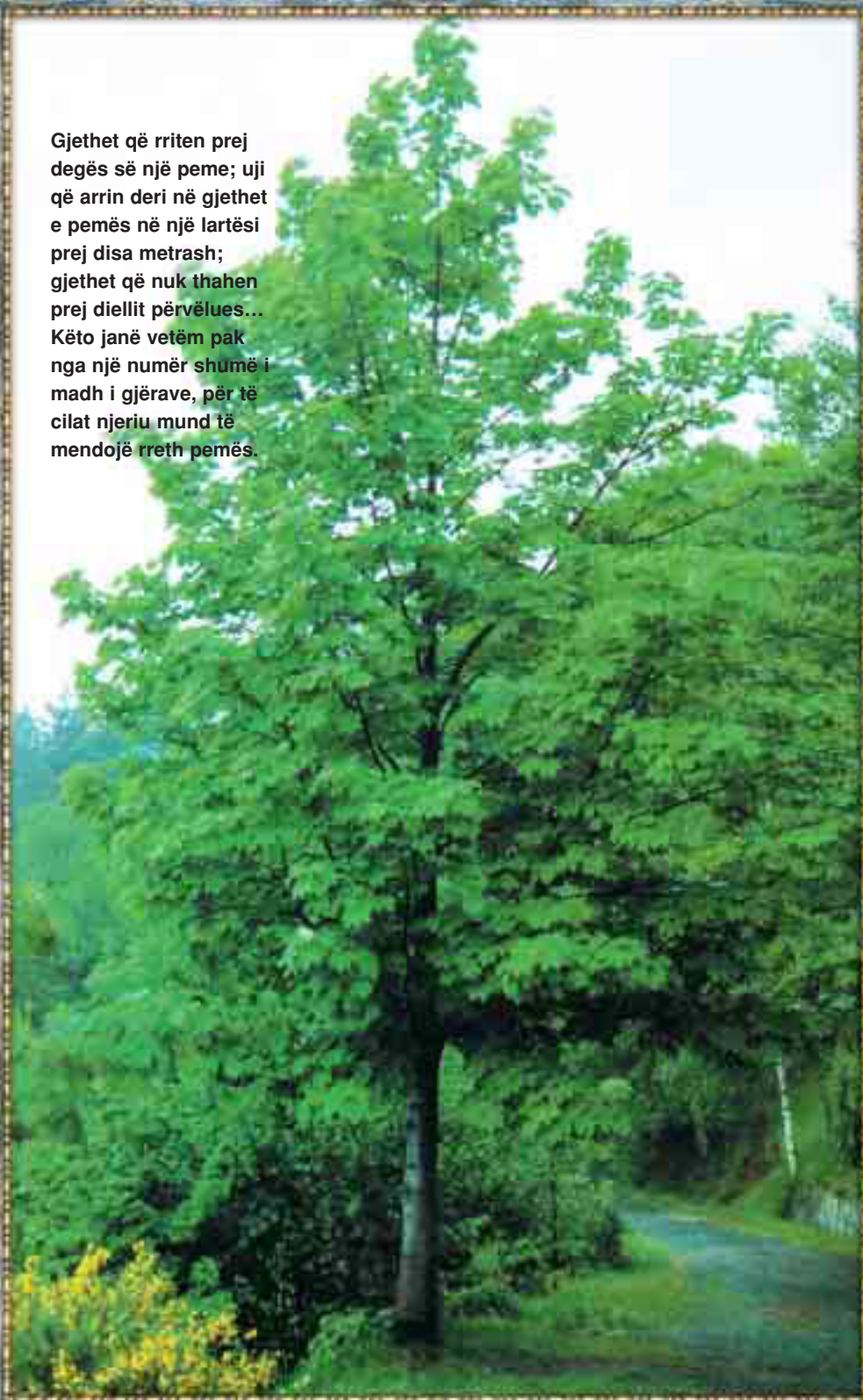
Njerëzit ndjekin gazetatat e përditshme dhe lajmet në TV gjatë ditës, ose kur kthehen në shtëpi në mbrëmje. Në lajmet që ata dëgjojnë, ka shumë çështje, për të cilat një njeri i vetëdijshëm duhet të mendojë dhe t'u kushtojë vëmendjen.

Çfarë e bëjnë njeriun të mendojë rastet e shpeshta të dhunës, grabitjeve dhe vrasjeve

Çdo ditë në faqet e gazetave ose në lajmet e TV, njeriu ndesh shumë lajme për vrasje, plagosje, vjedhje, grabitje, rrahje dhe vetëvrasje. Transmetimi i shpeshtë i ngjarjeve të tilla dhe numri i madh i njerëzve, të prirur për të kryer krime të tilla, tregojnë pasojat nga të cilat vuajnë njerëzit, që nuk jetojnë në përputhje me udhëzimet e Allahut.

Dikush grabit një fëmijë për të fituar ca para, një tjetër i drejton armën dikujt dhe e vret pa hezitim, një tjetër merr ryshfet, një tjetër kryen vetëvrasje, një tjetër rreh dikë... Të gjitha këto tregojnë se këta njerëz nuk

Gjethet që rriten prej
degës së një peme; uji
që arrin deri në gjethet
e pemës në një lartësi
prej disa metrash;
gjethet që nuk thahen
prej diellit përvëlues...
Këto janë vetëm pak
nga një numër shumë i
madh i gjërave, për të
cilat njeriu mund të
mendojë rreth pemës.

i frikësohen Allahut dhe nuk besojnë në jetën pas vdekjes. Ai që i frikësohet Allahut dhe e di, se do të japë llogari në jetën pas vdekjes, nuk do të bënte një veprim të tillë.

Secila prej tyre është një vepër, për të cilën do të dënohet në jetën pas vdekjes, nëse fajtori nuk pendohet dhe nëse Allahu nuk e fal e nuk tregon mëshirë për të.

Dikush mund të thotë: “Unë jam ateist. Unë nuk besoj te Zoti, por nuk e pranoj ryshfetin.” Megjithatë, ky pretendim i këtij njeriu, që nuk i trembet Zotit, nuk është shumë bindës.

Ka shumë të ngjarë, që ai të mos e mbajë këtë premtim, nëse kushtet ndryshojnë. P.sh., nëse ky njeri duhet të gjejë para për një arsye shumë të ngutshme dhe i paraqitet rasti të vjedhë ose të pranojë ryshfetin, ai mund të mos e mbajë premtimin e tij. Nga një njeri i tillë nuk pritet mbajtja e fjalës, kur e sheh vetën në rrezik. Edhe nëse ky njeri mund t'i shmanget marrjes së ryshfetit në situata të vështira, ai mund të jetë i prirur për vepra të tjera të ndaluara.

Një njeri që beson, kurrë nuk bën diçka, për të cilën nuk do të jetë në gjendje të japë llogari në jetën tjetër.

Kështu, shkakut i ngjarjeve që na bëjnë të shfaqim protestën tonë nëpër gazeta, në TV, në jetën tonë shoqërore dhe na nxisin të ngremë zërin e të pyesim me shqetësim, “ç’po ndodh me këtë shoqëri?”, është, në fakt, mungesa e fesë dhe e besimit.

Një besimtar, që njihet me këto ngjarje, nuk i mbyll sytë para realitetit, por mendon se zgjidhja e vetme është t’u tregojmë njerëzve fenë dhe të ripërtërijnë vlerat e saj.

Në një shoqëri të përbërë nga njerëzit, që i druhen Allahut dhe që e dinë, se do të japin llogari në Ditën e Gjykimit, është e pamundur që këto lloje ngjarjesh të ndodhin në masën që ndodhin në ditët e sotme. Në një shoqëri të tillë, paqja dhe siguria do të ngrihen në nivelin më të lartë të mundshëm.

Një njeri i vetëdijshëm, që i vë re të gjitha këto, mendon se shkakut për këto dukuri, gjendet në shoqërinë, e cila qëndron larg fesë së Allahut.

**Në shoqëritë që kanë
frikë Allahun, këto
skena nuk ndodhin.**

Dikush që beson te Allahu, kurrë nuk shfaq një sjellje të papërgjegjshme, të pahijshme dhe të shkujdesur. Ai e di se ekziston e mira në çdo ngjarje që ndodh, se ai vazhdimisht sprovohet në këtë botë dhe se ai duhet të përdorë arsyen, forcën dhe diturinë e tij në mënyrë që ta kënaqë Allahun.

Çfarë mendimesh nxisin tek njeriu varfëria dhe uria në çdo cep të botës

Një nga çështjet, me të cilat merren shpesh mjetet e informimit publik, janë padrejtësia midis njerëzve.

Ndërkohë që në njërën anë të botës ndodhen vende të mbizhvilluara, me një nivel të lartë mirëqenieje, në anën tjetër të saj ka njerëz, që nuk kanë as bukë të hanë, as ilaçe për t'u kuruar nga sëmundjet më të thjeshta dhe që, herë pas here, vdesin nga këto shkaqe. Gjëja e parë, që vë në dukje kjo situatë është sistemi i padrejtë, që mbizotëron në botë. Do të ishte shumë e lehtë për një, ose më shumë, nga vendet me mirëqenie, që t'i shpëtonte këta njerëz nga varfëria e mjerimi.

P.sh., pranë popujve që vdesin nga uria në Afrikë, ka komunitete që kanë grumbulluar pasuri nga minerali i diamantit dhe kështu, kanë arritur një "qytetërim" të përparuar.

Sidoqoftë, për dekada me radhë, asnjë zgjidhje themelore nuk ka pasur për këta njerëz, që jetojnë në varfëri të braktisur, pranë urisë. Siç shihet, ndihma ndaj këtyre njerëzve është një detyrë, që pak njerëz mund ta kuptojnë siç duhet. Me qëllim që të arrihet një zgjidhje themelore, shumë njerëz duhet të bëjnë edhe ndonjë sakrificë nga mirëqenia e tyre e lartë. Megjithatë, sot numri i njerëzve që pretendojnë të zgjidhin një problem të tillë, është shumë i vogël.

Triliona dollarë shpërdorohen në çdo cep të botës për arsye të ndryshme. Nga njëra anë, disa njerëz e shtyjnë ushqimin tutje, të pakënaqur nga pak kripë më tepër, ndërsa, nga ana tjetër, disa vdesin duke mos qenë në gjendje, të gjejnë ushqimin e mjaftueshëm për të ngrënë. Ky është një tregues i padrejtësisë i shkaktuar nga mungesa e vlerave të besimit mbi tokë.

Shumëkush, që i sheh të gjitha këto, kupton se e vetmja gjë që do ta mënjanonte këtë padrejtësi është përvetësimi i vlerave, që udhëzon Allahu. Njerëzit që i frikësohen Allahut dhe veprojnë me vetëdijen e tyre, nuk do t'i lejonin kurrë veprimet e paligjshme dhe padrejtësinë. Ata do të ndihmonin njerëzit nevojtarë me zgjidhje të shpejta dhe të përcaktuara, duke mos e lejuar mburrjen dhe nëse është e nevojshme, duke shfrytëzuar të gjitha mundësitë në botë. Allahu na tregon në Kuran, se të ndihmosh të varfërit dhe nevojtarët është një karakteristikë e njerëzve, që i frikësohen Allahut dhe Ditës së Gjykimit:

“... ata që në pasurinë e vet kanë një pjesë të caktuar. Për lypësin dhe për nevojtarin që nuk lyp. Edhe ata që e besojnë bindshëm Ditën e Gjykimit. Edhe ata që i frikësohen dënimit të Zotit të tyre.” (El-Mearixh 24-27)

“Ata janë prej atyre që për hir të Tij u japin ushqim të varfërve, jetimëve dhe robërve të luftës (dhe thonë): Ne po ju ushqejmë vetëm për hir të Allahut dhe prej jush nuk kërkojmë ndonjë shpërblim apo falenderim. Ne i frikësohemi (dënimit të) Zotit tonë në një ditë të vështirë që fytyrat i bën të zymta. (El-Insan 8-10)

1- Një përmbytje në Honduras. 2- Një fatkeqësi e shkaktuar nga erërat e furishme në Mali-Gao. 3- Një qytet në breg i përmbytur nga ujërat e lumit. 4- Një tjetër qytet i përmbytur. 5- Një qytet i shkretuar.

Të mos i ndihmosh të varfërit është karakteristikë e njerëzve të pafe, që nuk i frikësohen Allahut:

“U thuhet zebanive: Kapeni dhe vërxani prangat! Pastaj hidheni në xhehenem... Pastaj lidheni me një zinxhir të gjatë shtatëdhjetë krah. Sepse ai ka qenë prej atyre që nuk e besuan Allahun e Madhëruar. Ai nuk nxiste të tjerët për t'i ushqyer të varfërit. Ai sot nuk ka këtu ndonjë mik. As ushqim tjetër përveç të shplarave. Atë nuk e ha kush, përveç mëkatarëve.”
(El-Hakka 30-37)

Çfarë mendimesh nxisin fatkeqësitë, që ndodhin nëpër botë

Disa nga lajmet, që njerëzit ndeshin më shpesh në TV dhe nëpër faqet e gazetave, janë ato për fatkeqësitë. Njerëzit mund të përballen me fatkeqësi në çdo kohë. Mund të bjerë një tërmet i fuqishëm, të shpërthejë një zjarr i madh ose mund të ndodhin përmbytje. Ai që i sheh këto pamje,

sjell ndër mend se Allahu ka fuqi mbi gjithçka, se Ai mund të rrafshojë një qytet të tërë, nëse dëshiron. Duke menduar për këto, njeriu bindet se është vetëm Allahu, nga i Cili mund të kërkojë mbrojtje dhe ndihmë. Madje dhe ndërtesat më të forta dhe qytetet e pajisura me teknologjinë më të përparuar, nuk mund t'i rezistojnë fuqisë së Allahut dhe njerëzit që banojnë në to mund të vdesin papritur.

Të gjitha këto lajme janë për njeriun, që ai të mendojë dhe të nxjerrë mësimë prej tyre. Ai që dëgjon ose lexon për këto fatkeqësi, gjithashtu mendon, se Allahu ka dërguar një fatkeqësi në një qytet për një qëllim të caktuar. Në Kuran, Allahu tregon se Ai u dërgon popujve kryelartë ndëshkime, që ata të jenë të vëmendshëm për veprat e tyre jo të drejta. Kështu, nëse një komunitet i caktuar vë në jetë parime shoqërore, me të cilat Allahu do të jetë i pakënaqur, Ai mund t'i ndëshkojë ata për këtë shkak. Mund të ndodhë, gjithashtu, që Allahu t'i sprovovë këta njerëz me disa vuajtje në këtë botë. Duke menduar për këto, besimtari ka frikë se

Një tërmet që zgjat vetëm pak sekonda është i mjaftueshëm për të shkatërruar një qytet të tërë. Ata që mendojnë se këto skena janë “vepra të natyrës”, janë të gabuar, sepse natyra është një ekzistencë jashtëzakonisht e papërcaktuar dhe, si të gjitha krijesat e tjera, është nën urdhrat e Allahut.

të gjitha këto mund t'i ndodhin dhe atij, ndaj kërkon falje nga Allahu për sjelljen e vet. Asnjë njeri dhe asnjë komb nuk mund të parandalojë ndonjë fatkeqësi, që mund të ndodhë, në qoftë se Zoti dëshiron.

Nuk ka ndryshim nëse ai është kombi më i pasur dhe më i fuqishëm në botë, apo nëse është një vend që mendohet të jetë me më pak rrezik, për shkak të vendndodhjes gjeografike.

Allahu shprehë se asnjë popull nuk mund ta pengojë një fatkeqësi, që mund të ndodhë:

“A mos janë të sigurtë ata se Allahu nuk do t'i ndëshkojë?

Askush nuk mund të jetë i sigurtë prej ndëshkimit të Allahut përveç njerëzve të humbur. A nuk e kanë të qartë

ata, që trashëguan tokën pas banorëve të saj (që u shkatërruan) se, nëse dëshirojmë, Ne mund t'i ndëshkojmë për mëkatet e tyre dhe t'ua mbyllim zemrat, ndaj dhe ata nuk do të mund të dëgjojnë (këshillat). (El-A'rafë: 99-100)

Ka shumë kuptime të fshehta, për të cilat mund të reflektojmë në lajmet e fatkeqësive që jepen në gazeta apo televizion.

Për çfarë mendon njeriun lidhur me artikujt për interesat bankare dhe kamatën

Një çështje tjetër që trajtojnë emisionet televizive dhe gazetatat, janë problemet e ekonomisë. Në veçanti, një numër i madh i lajmeve, në këtë drejtim, kanë të bëjnë me interesat bankare, kamatat apo fajdet.

Ai që lexon njoftime të tilla, që tregojnë për daljen e tyre jashtë kontrollit dhe për pasojat negative në ekonomi, e kupton se si përgjigje për miratimin e gjerë të një veprimi të tillë të urryer dhe të palejuar,

Allahu i fut në dëshpërim njerëzit, që e mbështesin fitimin në këtë rrugë. Siç thuhet në një ajet: “Allahu e zhduk kamatën dhe e shton lëmoshën. Ai nuk e do asnjë të pabesë e mëkatar” (El-Bekare: 276), Allahu e zhduk dobinë e fituar me anë të fajdes. Ky fakt është shpallur në një varg tjetër kuranor si vijon:

“Ajo çka jepni nga pasuria për ta shtuar (me kamatë) në pasurinë e njerëzve, ajo nuk do të shtohet te Alahu. Ndërsa ata që japin prej sadakave (bami-rësisë) me qëllim që të afrohen te Allahu, të tillët janë ata që u shumëfishohet shpërblimi.” (Er-Rrum 39)

Për një njeri që mendon, njoftimet rreth fajdeve gjithashtu janë shembuj se vargjet kuranore janë udhëzues për njerëzit.

Duke menduar për vendet e bukura...

Në programet televizive, nëpër gazeta apo revista ne mund të shohim bukurinë, që ka krijuar Allahu dhe të mendojmë për këtë. Duke parë apo duke vizituar këto vende të mrekullueshme, një shtëpi të bukur, kopsht apo bregdet, pa dyshim që kënaqemi të gjithë. Këto pamje, para së gjithash i sjellin ndër mend njeriut Xhenetin.

Një besimtar sjell ndërmend se Allahu, i Cili dhuron kaq mirësi të mëdha dhe u tregon njerëzve pamje kaq të bukura, pa dyshim që mund të krijojë vende shumë të bukura në Xhenet.

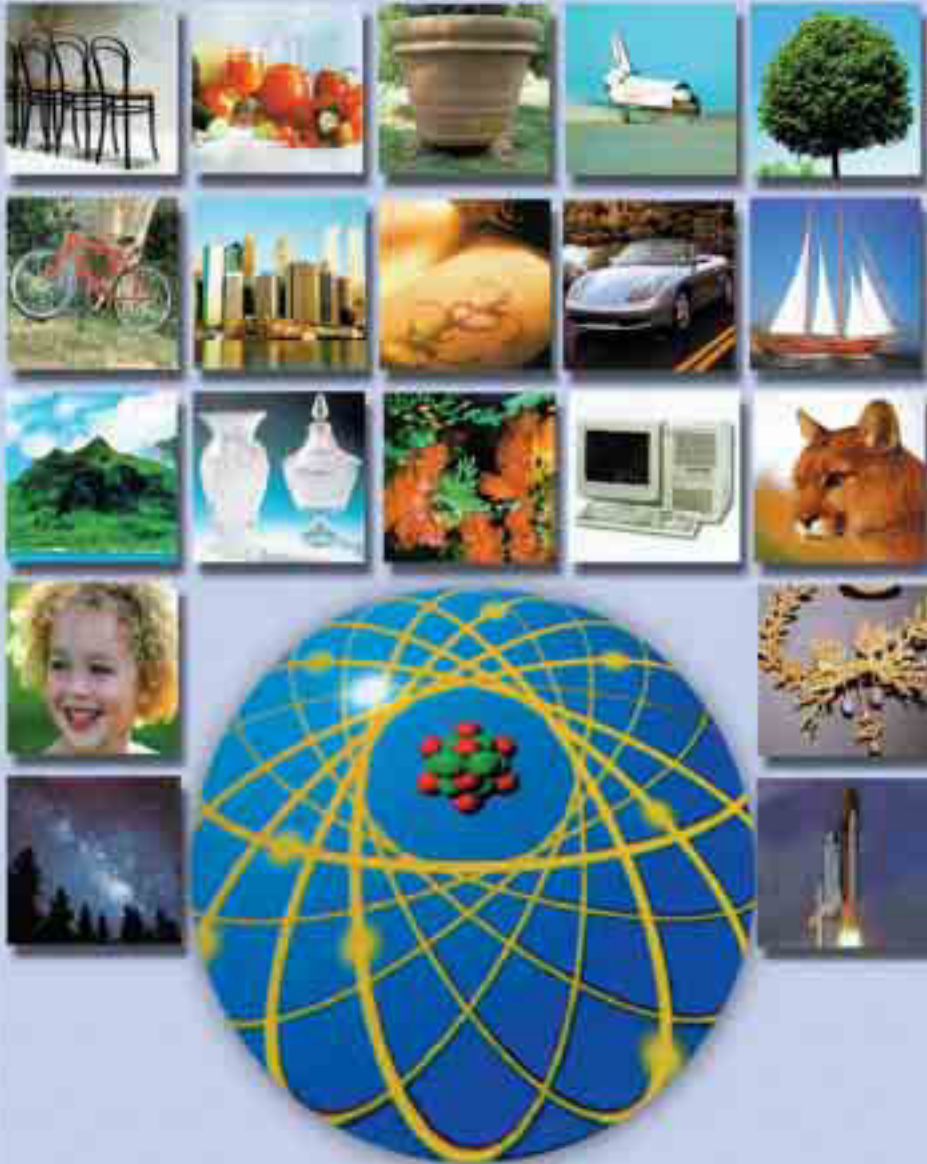
Dikush që i sheh këto, mendon, gjithashtu, se çdo bukuri e krijuar në botë ka një numër të caktuar mangësish dhe papërsosmërisht, sepse bota është një vend sprove. Një njeri, që kalon pushimet në një vend bregdetar, pamjet e të cilit i ka parë kohët e fundit në TV, i vëren këto mangësi, si moti me lagështirë, kripa e detit që të shqetëson, nxehtësia e madhe, mizat etj; këto janë vetëm pak shembuj. Shumë vështirësi të tjera mund të vërehen, siç është djegia nga dielli, problemet e organizimit të agjensive të udhëtimit dhe natyra e jotolerante e njerëzve, me të cilët ky njeri do të kalojë pushimet.

Në Xhenet gjenden bukuritë e vërteta dhe atje nuk do të ketë asgjë, që mund ta shqetësojë njeriun dhe as nuk do të ketë ndonjë bisedë të pakëndshme. Në çdo bukuri që besimtari ndesh në botë, ai e dëshiron më tepër Xhenetin. Ai gjithmonë është falenderues për mirësitë, që i ka dhënë Allahu në këtë botë dhe ndjen kënaqësi prej tyre duke menduar, se të gjitha ato janë mirësi të dhuruara nga dashamirësia dhe bujaria e Allahut. Sidoqoftë, duke ditur se bukuria e vërtetë ekziston në Xhenet, ai nuk harron jetën e përjetshme e nuk i përkushtohet tej mase bukurisë së kësaj bote. Ai e orienton jetën në atë drejtim, me anë të të cilit të mund të zotërojë bukurinë e përjetshme dhe të meritojë hyrjen në Xhenet.

Çfarë mendon njeriu kur lexon në revistat shkencore, se njësia ndërtuese e substancës është atomi?

Në qoftë se njeriu nuk mendon për gjërat që di, ai nuk mund të kuptojë se jeton në një mjedis të jashtëzakonshëm e të mrekullueshëm. Për këtë shkak, një njeri që beson, mendon vazhdimisht për qeniet e gjalla dhe situatat, që krijon Allahu. Këto, ndonjëherë, mund të jenë çështje të njohura nga shumë njerëz, por ai është në gjendje të nxjerrë përfundime të ndryshme, nga ato që nxjerrin njerëzit e tjerë.

Për shembull, është një fakt i njohur, që përbërësi themelor i çdo qenieje me jetë apo pa jetë në univers është atomi. Shumë njerëz e dinë, se librat që ata lexojnë, kolltuku ku ulen, uji që pinë dhe të gjitha sendet që ata shohin përreth, janë të përbëra prej atomeve, por vetëm njerëzit e

A keni menduar ndonjëherë se ndërtesat e larta që shikoni, ushqimi që hani, karrigia ku uleni, makina, gota, macja e shtëpisë, lulet në kopësht, kompjuteri, detet, qielli dhe i gjithë trupi juaj janë të përbërë nga të njëjtat ATOME.

vetëdijshëm mendojnë përtej kësaj dhe dëshmojnë për mëshirën e madhe të Zotit. Kur njerëz të tillë shohin kronika për këtë çështje, ata sjellin ndër mend se atomet janë substanca të pajeta dhe pyesin veten, se si mundet që substancat e pajeta, siç janë atomet, të bashkohen dhe të formojnë qeniet e gjalla njerëzore, të afta për të parë, dëgjuar, interpretuar atë që dëgjojnë, të mendojnë, të marrin vendime, të jenë të lumtur ose të trishtuar? Si mundet që njeriu fiton tipare të tilla, që e bëjnë atë krejt të ndryshëm nga bashkime të tjera atomesh? Pa dyshim, atomet e pajeta dhe të pavetëdijshme nuk mund t'ua japin qenieve njerëzore këto tipare. Është e qartë, se Allahu e krijon njeriun me një shpirt të pajisur me karakteristika të tilla. Kjo na sjell ndër mend një nga ajetet kuranore:

“Allahu është Ai që përsosi krijimin e çdo gjëje dhe filloi krijimin e njeriut nga balta. Pastaj bëri që pasardhësit e tij të rrjedhin prej një pike uji të dobët. Pastaj, Ai i dha formën (në barkun e nënës) dhe i dha prej shpirtit të tij. Ai i dha dëgjimin, shikimin dhe zemrën, por ju falenderoni shumë pak.” (Es-Sexhde 7-9)

Disa fakte që mëson njeriu nga të menduarit e thellë

A keni menduar ndonjëherë, se çdo gjë është krijuar vetëm për njeriun? Kur dikush që beson te Allahu, shqyrton me vëmendje sistemet dhe të gjitha qeniet e gjalla dhe të pajeta, që ndodhen në gjithësi, ai vë re, se të gjitha janë krijuar për njeriun dhe e kupton, se asgjë nuk ekziston rastësisht, por Allahu krijon gjithçka në mënyrën më të saktë për t'u përdorur nga njeriu. Njeriu, p.sh., mund të marrë frymë lehtësisht gjatë gjithë kohës. Ajri që ai thith, as nuk i djeg vrimat e hundës, as nuk e trullon dhe as nuk i shkakton dhimbje koke. Raporti i gazeve në ajër është i përshtatshëm për trupin e njeriut. Ai që mendon për këto, sjell në mend një çështje tjetër, shumë të rëndësishme: nëse përqendrimi i oksigjenit në atmosferë do të ishte më i vogël ose më i madh, në të dyja rastet jeta do të shuhej. Më pas ai kujton, se sa vështirësi ka në frymëmarrje, kur ndodhet në vende me ajër të rralluar. Si një njeri që

beson, ai vazhdon të mendojë për këtë çështje dhe vazhdimisht falenderon Allahun, sepse ai sheh, se atmosfera e tokës mund të ishte si në planetet e tjera, ku është e pamundur të marrësh frymë. Mirëpo, në fakt, nuk është kështu, atmosfera e tokës është krijuar në një ekuilibër të përsosur, në mënyrë të tillë, që miliarda njerëz të marrin frymë lehtësisht.

Dikush që vazhdon të mendojë për planetin ku jeton, vëren se sa i rëndësishëm është uji, që ka krijuar Allahu për jetën e njeriut, por shumë njerëz e kuptojnë rëndësinë e ujit, vetëm atëherë, kur janë të privuar prej tij për një kohë të caktuar.

Uji është një substancë, që na nevojitet në çdo moment të jetës sonë. P.sh., një pjesë e konsiderueshme e qelizave të trupit tonë dhe të gjakut, që arrin në çdo pjesë të trupit, përbëhet nga uji. Po të mos ishte kështu, rrjedhshmëria e gjakut do të ulej dhe rrjedha e tij nëpër vena do të ishte shumë e vështirë. Uji është i rëndësishëm jo vetëm për trupin tonë, por edhe për bimët. Kështu, ai arrin deri në gjethen më të lartë nëpërmjet enëve fijeze të bimës. Sasia e madhe e ujit në dete, e bën të banueshme tokën ku jetojmë. Nëse përpjesëtimi i detit me tokën do të ishte më i vogël, atëherë toka do të kthehej në shkretëtirë dhe jeta do të ishte e pamundur.

Një njeri i vetëdijshëm që mendon për këto çështje, është plotësisht i bindur, se krijimi i një ekuilibri kaq të përsosur në tokë nuk mund të

Planeti ynë, bashkë me gjithë universin, ku jetojmë kanë të gjitha kushtet e nevojshme për jetën. Ai që mendon rreth këtij fakti, e kupton se Allahu krijoi gjithë universin për ne.

jetë rastësi. Duke parë dhe menduar për të gjitha këto, na bëhet e qartë se Krijuesi i Lartësuar dhe Zotëruesi i fuqisë së përjetshme krijoi gjithçka për një qëllim. Përveç kësaj, njeriu, gjithashtu, mendon se shembujt, mbi të cilët ai ka menduar janë shumë të kufizuar në numër. Në të vërtetë, është e pamundur të numërosh shembujt e pafund të ekuilibrave delikate që Allahu ka vendosur në tokë, por një njeri që mendon, është gjithmonë i aftë të shohë rregullin, përsosmërinë dhe ekuilibrin që mbizotëron në çdo kënd të universit dhe kështu arrin në përfundimin, se Allahu ka krijuar gjithçka për njeriun. Në Kuran thuhet:

“Allahu nënshtroi për ju gjithçka që gjendet në qiej apo në tokë. Me të vërtetë, në këtë fakt ka argumente të qarta për njerëzit që mendojnë thellë.” (El-Xhathije 13)

Çfarë mendon njeriu për ëndrrat?

Ai që mendon, mund të gjejë te ëndrrat shumë qëllime të rëndësishme. Një njeri i tillë mendon rreth faktit se sa “realiste” janë ëndrrat, që ai sheh kur është duke fjetur. P.sh., pavarësisht se trupi i njeriut është shtrirë në shtrat, në ëndërr ai udhëton me autobus, takon njerëz të rinj dhe ha drekë në një vend të largët. Ai kënaqet me shijen e asaj që ha, gëzohet për ato ngjarje që ndodhin, lumturohet ose trishtohet, frikësohet apo lodhet. Ai në ëndrra mund të ngasë një makinë, megjithëse në realitet ai nuk di ta ngasë makinën. Edhe pse trupi i tij ka qenë i shtrirë në shtrat e sytë i ka pasur të mbyllura, ai ka parë pamje të ndryshme. Kjo do të thotë se ato që panë, nuk ishin sytë e tij. Megjithëse dhoma ku ishte shtrirë ishte e zbrazur, ai dëgjoi zëra. Pra, ai nuk dëgjoi me veshët e tij... Çdo gjë ndodh në trurin e tij. Megjithatë, çdo gjë ishte shumë realiste, sikur çdo pamje të kishte një formë origjinale. Atëherë si ka mundësi, që edhe duke qenë larg botës së jashtme, na formohen pamje të tilla reale në tru? Njeriu nuk mund t'i formojë këto me vetëdije dhe qëllimisht, ndërsa është duke fjetur. As truri nuk mund t'i prodhojë imazhe të tilla vetë. Truri është një masë mishi, e përbërë nga molekula proteinike. Do të ishte jashtëzakonisht e paarsyeshme të pohonim, se një

substancë e tillë i formon pamjet vetë, formon fytyrat e njerëzve, vendet e papara dhe tingujt e padëgjuar

ndonjëherë më parë prej nesh deri në atë ditë që i shohim në ëndërr. Pra, kush na i shfaq imazhet në ëndërr, kur jemi duke fjetur? Ai që mendon për këto çështje, vëren të vërtetën e qartë edhe një herë: është Allahu që i bën njerëzit të flenë, i merr shpirtrat e tyre, kur ata flenë për t'ua

Allahu i merr njerëzit,
kur arrihet momenti i
vdekjes, si dhe ata që
nuk kanë vdekur
akoma, kur bien për të
fjetur. Ai i mban ata,
për të cilët është
caktuar vdekja,
ndërsa të tjerët i kthen
përsëri për një afat të
caktuar. Në këtë ka
argumente për
njerëzit që mendojnë.
(Ez-Zummer 42)

kthyer përsëri, kur të zgjohen dhe u shfaq atyre ëndrrat në gjumë.

Dikush që e di, se Allahu ia shfaq ëndrrat njeriut, gjithashtu, mendon për qëllimet e fshehura dhe arsyen e krijimit të tyre. Në ëndrra, njeriu është po aq i sigurtë për njerëzit dhe ngjarjet që përjeton, sa edhe kur është zgjuar. Ne mendojmë se të gjitha ato ekzistojnë në të vërtetë, se jeta që ne shohim në ëndërr është e pandërperë dhe e vazhdueshme. Nëse dikush na afrohet dhe na thotë: “Ti po sheh një ëndërr tani, zgjohu!”, ne nuk do ta besojmë atë. Ai që e kupton këtë, nga ana tjetër, mendon: “Kush mund të thotë, se jeta e kësaj bote nuk është, gjithashtu, e përkohshme dhe si një ëndërr? Ashtu sikurse zgjohem nga një ëndërr, një ditë unë do të zgjohem nga jeta e kësaj bote dhe do të shoh pamje krejt të ndryshme, d.m.th. pamjet e botës së përtejme...”

*Duke menduar për
ajetet e Kuranit*

urani është libri i fundit, që Allahu ka dërguar për të gjithë njerëzit. Çdo njeri, që jeton në tokë, ka përgjegjësi për të mësuar Kuranin dhe për të plotësuar udhëzimet e përcjella nga ai. Megjithatë, shumica e njerëzve nuk e lexojnë atë dhe nuk i përmbushin udhëzimet e Allahut, edhe pse ata e pranojnë atë si një libër hyjnor. Kjo është pasojë e të mosmenduarit rreth Kuranit dhe e njohjes së tij të përciptë, nga të dhënat e marra andej-këtej. Nga ana tjetër, për një njeri që mediton, rëndësia e Kuranit dhe vendi i tij në jetën e njeriut janë shumë të mëdha.

Para së gjithash, ai që “mediton”, dëshiron të njohë Krijuesin, që e krijoi, i dha jetë dhe i dhuroi atij mirësi të panumërta. Një njeri i tillë dëshiron të mësojë, se me ç’sjellje Allahu do të jetë i kënaqur me të.

Kurani, të cilin Allahu e dërgoi me anë të të Dërguarit të Tij, Muhamedit (paqja qoftë mbi të), është një udhëzues, që u përgjigjet çështjeve të mësipërme. Për këtë arsye, njeriu duhet të njohë librin, që Allahu u ka shpallur njerëzve si udhëzues dhe, në të cilin Ai dalloi të mirën nga e keqja. Njeriu duhet të mendojë për çdo ajet kuranor dhe të përmbushë atë që urdhëron Allahu në mënyrën e duhur.

Allahu thekson qëllimin, për të cilin iu shpall Kurani njerëzve:

“(Ky është një) Libër i begatshëm, të cilin Ne ta shpallëm ty, me qëllim që njerëzit me mendje të shëndoshë të mendojnë rreth argumenteve të tij dhe të marrin mësim prej tij.”(Sad 29)

“Jo! Kurani është këshillë e lartë. E kush do, merr mësim prej tij. Po ata nuk mund të marrin mësim prej tij, vetëm nëse dëshiron Allahu. Ai është i denjë për t’iu ruajtur dhe i denjë për falje mëkatesh!” (El-Mudethir 54-56)

Shumë njerëz e lexojnë Kuranin, por gjëja e rëndësishme është të ndalesh në çdo varg të tij, të nxjerrësh mësim dhe të përmirësosh sjelljen në përputhje me këto mësim. Ai që lexon ajetin: **“Pa dyshim, pas vështirësisë vjen lehtësimi. Vërtet, pas vështirësisë vjen lehtësimi.”** (El-Inshirah 5-6), fillon të mendojë rreth këtij ajeti. Ai e kupton, se Allahu

krijon lehtësim pas çdo vështirësie dhe, si rrjedhim, e vetmja gjë që ai duhet të bëjë kur has vështirësi, është të ketë besim te Allahu dhe të gjejë lehtësimin që ndodhet në të. Duke e ditur premtimin e Allahut, ne vëmë re se humbja e shpresës apo paniku që ndiejmë në çaste vështirësie, është shenjë e dobësisë së besimit tonë. Pasi lexojmë këtë ajet dhe mendojmë për të, sjellja jonë do të përshtatet me ajetin gjatë gjithë jetës sonë. Në Kuran, Allahu tregon histori nga jeta e profetëve dhe të dërguarve të Tij në të kaluarën, në mënyrë që njerëzit të mësojnë, përmes shembujve konkretë, se si duhet të jetë sjellja, biseda dhe jeta e një njeriu, me të cilin Allahu është i kënaqur. Allahu shprehet në disa nga ajetet e Kuranit, se njerëzit duhet të mendojnë për këto histori e të nxjerrin mësimë prej tyre:

“Në tregimet e tyre (Jusufit dhe vëllezërve të tij) kamësime e argumente për njerëzit me mendje të shëndoshë...” (Jusuf 111)

“... Ne i shpëtuam ata, ndërsa atë ngjarje e bëmë argument për tërë botën.” (El-Ankebut 15)

Në Kuran janë përmendur disa nga cilësitë e popujve të hershëm, si dhe sjelljet apo fatkeqësitë, që u ndodhën atyre. Do të ishte një keqkuptim i madh, t'i lexojmë këto vargje thjesht si rrëfim ngjarjesh historike, që kanë lidhje me disa popuj të kohëve të shkuara, sepse Allahu i ka shpallur këto vargje me qëllim që ne të mendojmë rreth tyre dhe të përmirësojmë sjelljen tonë, duke nxjerrë mësimë nga ngjarjet, që u ndodhën atyre:

“Ne i shkatërruam ata që ishin si ju. A ka ndonjë që merr mësim? (El-Kamer 51)

“Ne e bartëm Nuhun në anijen e ndërtuar me dërrasa e gozhdë, e cila lundronte nën mbikqyrjen Tonë. Ne i fundosëm jobesimtarët si ndëshkim për mohimin që i bënë Nuhut. Atë ngjarje Ne e lamë për kujtim, por a ka ndonjë që merr mësim? E si ishte atëherë ndëshkimi dhe kërcënimi Im..?! Ne e bëmë Kuranin të lehtë për t'u mësuar, por a ka ndonjë që merr mësim?” (El-Kamer 13-17)

Allahu e ka shpallur Kuranin si një udhëzim për të gjithë njerëzit. Prandaj, të menduarit për çdo varg të Kuranit, të jetuarit në përputhje me të dhe nxjerrja e mësimëve prej tij, përbëjnë të vetmen mënyrë për të fituar pëlqimin, mëshirën dhe shpërblimin e Allahut.

Për çfarë u bën thirrje Allahu jerëzve, që të mendojnë për Kuranin?

“... Ty ta zbritëm Kuranin, që t’u shpjegosh njerëzve atë që u është shpallur atyre, me shpresë se do të mendojnë.” (En-Nahl 44)

Ashtu si në këtë varg të sures “En Nahl”, edhe në shumë vargje të tjera, Allahu u bën thirrje njerëzve të mendojnë. Të mendosh rreth gjërave që ka krijuar Allahu, do të thotë të adhurosh Allahun. Çdo çështje, mbi të cilën ne mendojmë, na ndihmon të kuptojmë dhe të vlerësojmë plotfuqishmërinë, mençurinë, diturinë, mjeshtërinë dhe cilësitë e tjera të Allahut.

Allahu i bën thirrje njeriut të mendojë rreth krijimit të vet

“E njeriu thotë: “Si ka mundësi që pas vdekjes do të ringjallem..?!” Po, a nuk mendon njeriu, se Ne e krijuam atë më parë, kur ai nuk ishte asgjë?” (Merjem 66-67)

Allahu i bën thirrje njeriut të mendojë rreth krijimit të universit

“Me të vërtetë, në krijimin e qiejve e të tokës, në ndërrimin e natës e të ditës, në anijen që lundron në det e u sjell dobi njerëzve, në shiun që lëshon

Allahu prej së larti, me të cilin ngjall tokën pas vdekjes dhe përhap në të prej të gjitha gjallesave, në qarkullimin e erërave dhe reve të nënshtruara mes qiellit e tokës, (në të gjitha këto) ka argumente për njerëzit që mendojnë.” (El-Bekare 164)

Allahu u bën thirrje njerëzve, të mendojnë për natyrën e përkohshme të jetës së kësaj bote

“Shembulli i jetës së kësaj bote është si shembulli i shiut që kemi zbritur nga qielli, me anën e të cilit harlisen bimët e tokës. Njerëzit dhe kafshët hanë prej këtyre bimëve, deri sa toka të jetë stolisur e zbukuruar (me pemë e lule) dhe banorët e saj të mendojnë se janë në gjendje të vjelin frutat e saj, atëherë vjen dënimi ynë, natën ose ditën. Sikur të mos ekzistonte më parë. Kështu ua sqarojmë faktet njerëzve, që mendojnë.” (Junus 24)

Allahu u bën thirrje njerëzve të mendojë për faktin, se i gjithë universi është krijuar për njeriun

“Ai nënshtroi për ju gjithçka që gjendet në qiej dhe në tokë. Në këtë ka argumente për njerëzit që mendojnë thellë.” (El-Xhathije 13)

“Nëpërmjet shiut Ai bën që të mbijjnë për ju të lashtat, ullinjtë, hurmat, vreshtat dhe nga të gjitha llojet e frutave. Në gjithë

Njeriu duhet të reflektojë rreth çdo krijese, me jetë ose pa jetë, të krijuar nga Allahu.

këto mirësi ka argumente për njerëzit që mendojnë.

Ai nënshtroi për ju natën e ditën, diellin e hënën. Edhe yjet janë të nënshtuar me urdhrin e Tij. Vërtet në këto ka argumente, për një popull që llogjikon.

Ai nënshtroi për ju ç'ka krijoi në tokë (prej bagëtive, bimëve, pemëve, mineraleve, etj), me të vërtetë që në këtë ka fakte për një popull që di të marrë mësim.

Allahu është Ai që nënshtroi detin, që të hani mish të freskët prej tij dhe të nxirrni stolitë që ju i mbani... .. që të shfrytëzoni begatitë e Tij dhe, kështu, të falenderoni (Allahun). Ai vuri në tokë male të forta, me qëllim që ajo të mos lëkundet bashkë me ju. Ai krijoi lumenj e rrugë, që të mund të orientoheni.

Ai vuri edhe shenja të tjera (për t'u orientuar ditën) **ndërsa** (natën) **njerëzit**

orientohen me anën e yjeve.

Atëherë pra, a është Ai që krijon i barabartë me atë që nuk krijon? A nuk po mendoni?" (En-Nahl 11-17)

Të pretendosh se formimi i ditës dhe natës, lëvizja e vendosja e Tokës dhe Diellit janë rezultat i rastësisë, është një shkujdesje e madhe. Allahu ka krijuar natën dhe ditën vetëm për njeriun.

Allahu u bën thirrje njerëzve të mendojnë për Kuranin

“A nuk reflektojnë rreth Kuranit? Sikur të ishte prej dikujt tjetër, përveç Allahut, ata do të gjenin në të shumë kundërthënie.” (En-Nisa 82)

“A nuk menduan thellë rreth Kuranit, apo mos u erdhi atyre diçka, që nuk u kishte ardhur të parëve të tyre.” (El-Mu'minun 68)

“(Ky është) Libër i begatshëm, të cilin Ne ta shpallëm ty, me qëllim që njerëzit me mendje të shëndoshë të mendojnë rreth argumenteve të tij dhe të marrin mësim prej tij.” (Sad 29)

“Ne ua bëmë të lehtë Kuranin në gjuhën tënde, kështu që ata të marrin mësim.” (Ed-Duhan 58)

“A nuk e shohin qiellin sipër tyre, se si e ndërtuam dhe e zbukuruam, pa pasur asnjë çarje. Edhe tokën e shtrimë e në të vendosëm male të patundura dhe bëmë që në të, të mbijnë bimë të harlisura prej çdo lloji. Ne e bëmë këtë gjë si mësim dhe përkujtim për çdo rob që pendohet.” (Kaf 6-8)

**Të dërguarit e Allahut u bëjnë thirrje
njerëzve të reflektojnë**

“Thuaj (o Muhamed): “Unë nuk u them juve se i kam në dorë depot e furnizmit të Allahut, as nuk pretendoj se e di Dijen e Fshehtë e as nuk ju them se jam engjëll. Unë ndjek vetëm atë që më shpallet mua. Thuaj: “A janë të barabartë i verbri dhe ai që sheh?” A nuk mendoni?” (El-En’am 50)

**Allahut u bën thirrje njerëzve, t’u
rezistojnë provokimeve të shejtanit**

“Kur të vijnë ngacmimet e Shejtanit, kërko mbrojtje nga Allahu, sepse, vërtet, Ai dëgjon e di gjithçka. Me të vërtetë, ata që janë të devotshëm dhe ruhen nga gjynahet, kur i prek ndonjë ngacmim djallit, përkujtojnë Allahun dhe atëherë shohin (të vërtetën).” (El-A’raf 200-201)

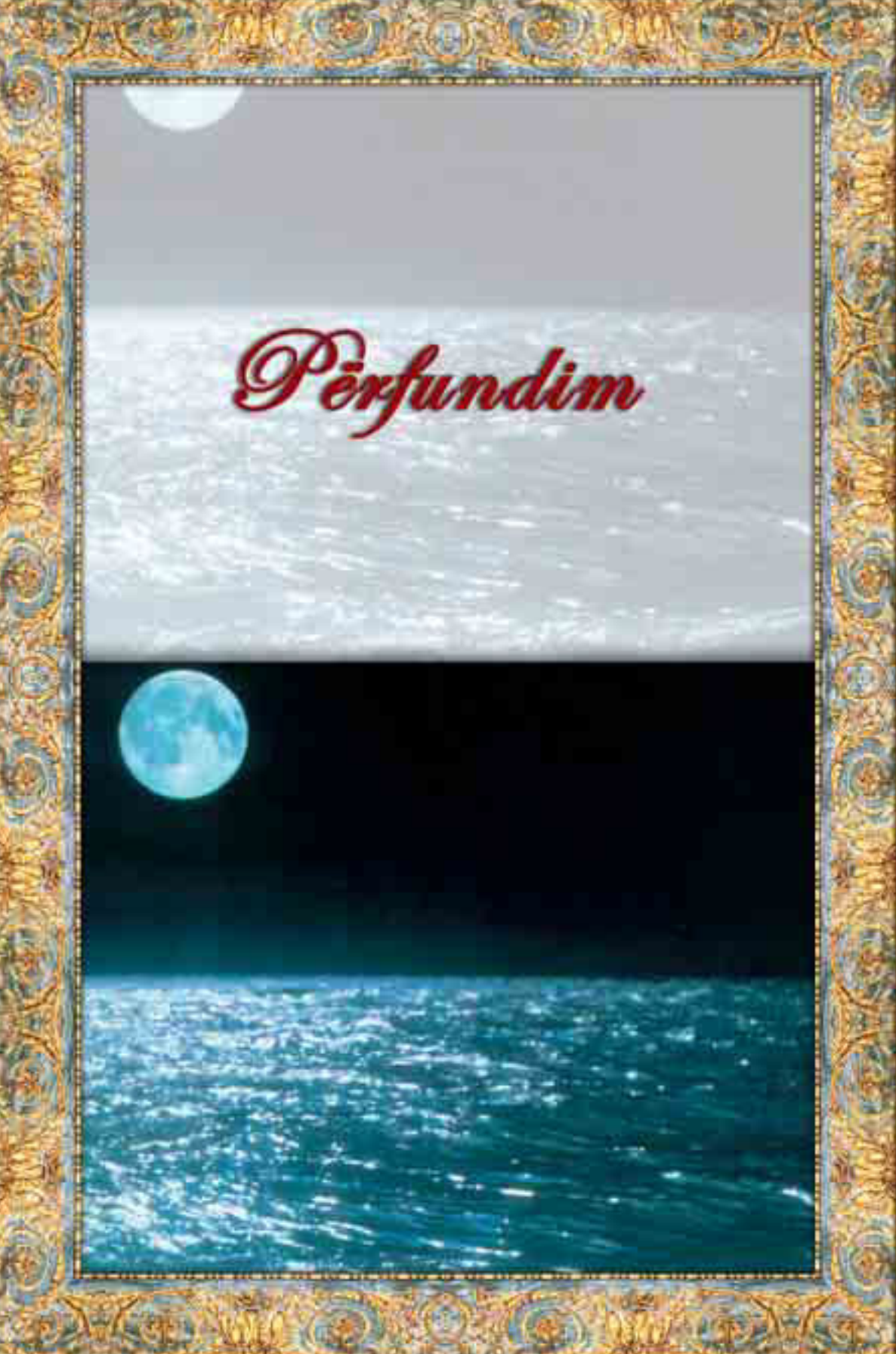
**Allahu e nxit njeriun, të cilit i është
komunikuar Kurani, të mendojë thellë**

Duke iu drejtuar Musait dhe Harunit, Allahu thotë në Kuran:

“Shko me argumentet e Mia bashkë me vëllain tënd dhe mos reshtni duke përmendur e përkujtuar emrin Tim. Shkoni që të dy te faraoni, se ai vërtet i ka kaluar kufijtë. Thojini Atij fjalë të mira, ndoshta ai mendohet apo frikësohet.” (Ta Ha 42-44)

Ai që mendon, mund të shohë shumë veti të jashtëzakonshme te krijesat e gjalla që ka krijuar Allahu.

Pêrfundim

ëllimi i këtij libri është një “thirrje për të menduar”.

E vërteta mund t'i përcillet njerëzve në shumë mënyra; ajo mund të tregohet duke përdorur hollësitë, dëshmitë e çdo mënyrë tjetër, por, nëse njeriu nuk mendon vetë për këtë të vërtetë, me sinqeritet dhe me ndershmëri, të gjitha përpjekjet do të jenë të kota. Kur të dërguarit e Allahut i përcollën mesazhin popujve të tyre, ata u treguan njerëzve të vërtetën dhe, më pas, u bënë thirrje atyre të mendonin.

Një njeri që mendon, i kupton të fshehtat e krijimit të Allahut, të vërtetën e jetës së kësaj bote, ekzistencën e Zjarrit e të Xhenetit dhe të vërtetën e brendshme të materies. Ai e kupton më mirë rëndësinë e të qenurit një njeri, me të cilin Allahu është i kënaqur dhe, kështu, ai jeton siç duhet, njeh cilësitë e Allahut në gjithçka që sheh dhe fillon të mendojë jo në përputhje me mendimin e shumicës së njerëzve, por ashtu siç urdhëron Ai. Për pasojë, ai arrin kënaqësi nga bukuria më shumë se të tjerët dhe nuk vuan nga keqkuptimet e pabaza e smira materiale.

Këto janë vetëm pak nga të mirat, që do të fitojë në këtë botë, njeriu që mendon. Një fitim tjetër për dikë, që gjithmonë gjen të vërtetën duke menduar, është dashuria, mëshira dhe Xheneti e Allahut.

Ditën e Gjykimit, ata që nuk mendojnë do të fillojnë të mendojnë, madje, “do të mendojnë thellë” kur të shohin të vërtetën në mënyrë të qartë. Mirëpo të menduarit e tyre në atë ditë nuk do të ketë dobi për ta, por do t'i bëjë ata të vuajnë dhimbjen. Allahu thotë në Kuran:

“E kur të vijë vala e madhe (kijameti). Atë ditë njeriu do të kujtojë çdo gjë që ka punuar dhe xhehenemi do të shfaqet hapur për atë që e sheh.” (En-Naziat 34-36)

Thirrja e njerëzve për të menduar dhe reflektuar mbi fundin që do t'u vijë atyre përbën një akt adhurimi për besimtarët. Për këtë, Allahu thotë në Kuran:

“E kush do, merr mësim prej tij.” (El-Mudeththir 55)

Me të vërtetë, në krijimin e qiejve dhe të tokës, në ndërrimin e ditës dhe të natës, ka argumente për njerëzit me mendje të shëndoshë.

Të cilët e përmendin Allahun me përkujtim, kur janë në këmbë, kur janë ulur, kur janë të shtrirë dhe mendojnë rreth krijimit të qiejve e të tokës (duke thënë): "Zoti ynë, të gjitha këto nuk i krijove kot. I lartësuar qofsh Ti!

Ruajna prej dënimit të zjarrit!"

(Sure Ali Imran: 191)

